ÓBUDA *Sportja*

MULTJA ÉS JELENE

IRTA:
PETERDI PÁL

ÓBUDA SPORTJA

MULTJA — JELENE

Irta

Peterdi Pál

Az MTS III. ker. tanácsától.

Bp. 1970.

Készült a Pamutnyomóipari V. rotaprint sokszorosító üzemében 1970-ben, 1000 példányban
Felelős vezető: Maros Emil
Kiadja az MTS III.ker. Tanácsa
A kiadásért felel Kuzbel Ferenc

B E V E Z E T Ő

A szabad Magyarország születésének huszonötödik évfordulóján elfogódott lélekkel tesszük le ezt a szerény kis füzetet választott fatornyos hazánk, Óbuda asztalára.

Az időpont kedvező.

Óriási méretü és még annál is nagyobb tempójú épitkezés folyik az öreg város utcáin, terein. Óbuda, ez a földön guggoló kisközség hirtelen felágaskodik, az ég felé tárja karját s törpéből pillanatok alatt óriássá válik. A tervekbe azt is beépitették: hogyan lehet a modern ember mozgásigényét felkelteni és egy füst alatt mindjárt ki is elégiteni. Ilyen irányú törekvéseik közepette feljebb is lépték már egy minőségi szinttel. Budapest története során először sikerült rátalálni a helyes sorrendre: kész létesitménnyel várni az érkezőket.

Óbuda sportja - a régészek szerint - jó kétezer esztendős. Persze Antonius Pius, a kegyes császár, akinek névjegye ott található az Amphiteatrum falán - ma már vajmi kevés inspirációval szolgálhat. Túlságosan eltávolodott az időben ahhoz, semhogy úgy teljes szivünkből magunkénak érezhetnénk.

Keressük hát a múltat is közelebb.

A következő oldalakon egy sereg érdekes profillal találkozhat a szives olvasó. A portrék lemeze itt-ott talán megsárgult, de a mosolyuk eredeti és derüs. Nem törekedtünk teljességre, ehhez időnk is, lehetőségünk is kevés volt.

Felkészültségünkből se futotta volna ilyesmire.

A legnagyobb és legjellegzetesebb óbudai sportegyesület története mellett a legújabb idők lenyügöző terveit találhatja az olvasó. A múlt és a jövő találkozik ezeken az oldalakon. A jelenről viszonylag kevés szó esik, a jelen amúgyis tünékeny fogalom, egyenletes sebességgel futó pont a múlt s a jövő mezsgyéjén.

Találkoznak egy csomó hőssel is. Kisebb hőssel, nagyobb hőssel - óbudai hőssel. Bizonyára nem ostromolta mindegyikük az eget, de elszántságban, akarásban és szakadatlan megható buzgalomban sosem volt hiány.

És az már valami.

Talán az a legtöbb.

Akarni, újra kezdeni, sosem feladni.

Nyüzsögni, próbálkozni, dolgozni.

Ez a törekvés tette Óbudát kétezer éven át elfogadható, kedves otthonná, ez varázsol most belőle világvárost.

Ezen az alapon kéri a szerző valamennyi kedves olvasójának megbocsátó türelmét, szives elnézését.

Igérjük, huszonöt év múlva újabb, teljesebb történettel jelentkezünk. Akkor már a világvárosi Óbuda világraszóló sportéletéről számolunk be.

Majd meglátják.

Óbuda, 1970 április

A HŐSKOR

A III. kerületi Torna és Vivó Egylet 1887. január 24-én alakult.

Huszonhat lelkes fiatalember mondta ki egy kisvendéglő különszobájában.

Voltak köztük asztalosok, mézeskalácsosok, számtisztek, szobafestők és hivatalnokok.

Nem voltak köztük grófok, bárók, tábornokok és bankárok.

Társadalmi rétegeződésük megfelelt az akkori, földszintes kisváros összképének. Olyan volt az a túlzsufolt kis szoba, mintha egész Óbudát nézte volna az ember nagyon magasról, egy forditott szinházi látcsövön át.

Torna és vivás.

A kor sportágai. Lehetett a növekvő erőt fitogtatni egy kicsikét, meg a huszáros virtust is, hogy no lám,hiszen mi is harcos katonanépség lennénk, óbudaiak.

Utána meg össze lehetett ülni a tarka abroszok felett, egy pohár tavaszi sörbe mártani a kackiás bajszot és álmodozni, hogy lesz,mint lesz, ha egyszer "megnövünk".

Hosszú ideig ez volt a legfőbb programpont. Ez a legeslegutolsó.

Hiszen az 189o-es titkári jelentés - Kovács Rezső népiskolai tanitó gondos müve - is arról kesereg, hogy a tornaszakosztály keddcsütörtöki, meg a vivószakosztály szombati összejöveteleinek létszáma mennyire megcsappant.

Igen, a derék titkár már ekkor a "régi szép idők" múlásán kesereg.

Hogy milyen lelkesen tornászgattak, vivogattak Óbuda legényei, amikor még csak egy tánterem - télen egy polgári ház ebédlője állt rendelkezésükre. Most meg, hogy már rendes tornatermet is sikerült szerezniük - Halász igazgató úr megértő segitsége folytán: a Kiskorona utcai iskolában -, egyre hanyatlik a harci kedv.

Persze az sem volt csupa örön, hogy a január 25-re tervezett táncvigalom az influenzajárvány miatt /már akkor is!/ elhalasztódott, viszont ezt jócskán pótolta a tagság június 21-én, amikor a nyári mulatság megbeszélése céljából "közvacsorát" rendezett a "Római Fürdő"-höz cimzett kies kirándulóhelyen.

Persze nem szabad azt hinni, hogy a tagság minden ténykedése a fehér asztalok szük körére szoritkozott. Nem. Ha a sport egyre gyorsuló vérkeringéséből nem is vették ki megillő részüket, szükség esetén komolyan és fegyelmezetten mozdultak a hivó szóra.

1891 februárjában a következő nagypecsétes levél érkezett dr. Stern József elnök cimére a polgármesteri hivatalból:

" A Duna folyamnak áradása által a fővárost és lakosságát a közelmúltban oly közelről fenyegető árvizveszedelem alkalmával a mentési munkálatok előkészitése körül készséggel felajánlott szives közremüködésért fogadja a központi árvizvészbizottmánynak őszinte köszönetét!"

1894 március 23-án pedig rendkivüli közgyülésre ült össze a tagság. Határozat született, hogy a nemzet nagy halottját, Kossuth Lajost meggyászolandó a temetés napjáig mindenki fekete karszalagot viseljen. A határozattal egyidőben a közgyülés 86 forintot tett póstára Kossuth Lajos felállitandó szobra javára.

Időközben két nagy esemény zajlott le a klub életében. 1891 decemberében háziversenyt rendeztek a tornászok. A mászásból és magasugrásból álló összetett versenyt Ruda Győző min. számtiszt nyerte, aki ezért a teljesitményéért ezüst érmet kapott.

Később pedig - "edzőváltozás" történt. Az ellenőrző bizottság kideritette, hogy a nem teljesen kielégitő sportmunkában - a két mester a ludas. A két jelentésből:

"megállapitottuk, hogy a tagok buzgalma Leszák Károly vivómester dicséretre méltó törekvése ellenére lényegesen megcsappant",

"leszögezzük, hogy Ruh Géza, a tornászok müvezetője kiváló képességei ellenére sem mutatott fel figyelemre méltó haladást".

A két mesternek mennie kellett. Amiből viszont két figyelemre méltó tény következik: 1. nincsen új a nap alatt, 2. jóllehet a lényeg ugyanaz, 1894-ben - kiméletesebben közölték.

A két mester szerepét Bábel Rezső testnevelő tanár vette át és ime a tevékenység mintegy varázsütésre megélénkült. A két távozó mester májusban mindössze nyolc órát foglalkozott oktatással s a nyolc edzésen összevissza 52 sportolni vágyó jelent meg. Bábel müködésének első hónapjában ez a két szám 21 órára és 256 sportolóra emelkedett.

Vagyis: már akkor érdemes lett volna felfigyelni a jó szakember lelkesitő, élesztő hatására.

Az év még egy örömteli eseményt tartogatott. Első izben jelent meg "Kerület"-sportoló nyilvános, országos versenyen. Ruda Győző Szegeden győzött egy magasugrásból és magasba való súlydobásból /!/ álló összetett versenyen.

Később pedig az MTK versenyének 4o2 1/2 méteres sikfutószámában a második helyen végzett.

De, ha már itt tartunk, soroljuk tovább egy kicsit ezeket a századvégi kedvesen-különös "sportágakat". Az egyesület 1896-os, millenáris versenyén, Ruda Győző 542 cm-es teljesitménnyel nyerte a "távolugrás a bakon át" elnevezésü versenyszámot. A győzelem értékét növelte, hogy igen neves sportember, az első Olimpia egyik magyar résztvevője, az NTE Tapavicza Momcsilló-ja szorult a második helyre. Reiszmann Rezső ugyanezen a versenyen 16,54-gyel nyerte a félkaros kalapácsvetést, a kezdők tornaversenyén pedig Hochstein Rezső győzött a "terem ellenkező végéből való nekifutással történő póznamászásban".

Igen, a ma embere talán mosolyog egy kicsit ezeken a furcsa vetélkedőkön. Dehát gondoljunk egy percre talán arra is, hogy vajon nem volt-e szinesebb, fantáziadúsabb, gazdagabb az a repertoár?

1896-ban teljesült a tagság régi vágya. Az Ujlaki Téglagyár Szépvölgyi-úti telkén - sportpályához jutottak. A sebtében létesitett teniszpálya 52 napon át 65o játékost látott vendégül. Decemberben aztán vizzel öntötték fel, de a korcsolyaszezonból semmi sem lett, mert a tél - már akkor is előfordult - abban az évben egyszerüen elmaradt.

Ebben az időben különben ismét újabb oldaláról mutatkozott be az egyesület. Hochstein Rezső 1:o8,8-as, nagyon tekintélyes idővel nyerte a MUE nemzetközi úszóversenyének loo méteres számát Siófokon. Egy évre rá pedig már Kugler Sándor és Gál Lajos is ott volt az úszóversenyek győztesei között.

Az 1897-es titkári jelentés sárgult lapjain két figyelemre méltó hir ékeskedik:

1. Az egyesület taglétszáma lol-re emelkedett!

2. - és ezt most szó szerint - : "A hajitólabda /füleslabda/ játékot az idén kevésbbé üzték. Inkább a r u g ó - l a b d a /football/ játék vált kedveltté, amelyet a téli napokon is igen sok tag fáradthatatlanul játszott.

Egyelőre ennyit.

A futballra - természetesen - később még visszatérünk.

No, szép is volna . . .

Most azonban az úszószakosztály lép a reflektorok fényébe. A 17 tagú kis társaság 1897-ben már két versenyt is rendezett a Lukács Uszodában. Hiszen tehette is. Az uszoda igazgatósága·dijmentesen bocsátotta rendelkezésre a versenymedencét.

A második, a szeptemberi volt az izgalmasabb. Hogyisne. Hiszen ez már nemzetközi jellegü volt, a Sport-Világ lelkendezve számolt be arról, hogy a "Kerület" versenyére Max Hirschfeld, a "Breslauer Schwimmverein 1885" kiválósága is Budapestre érkezett. Az viszont történelmi tény, hogy a derék Max nevét hiába keressük a győztesek között. Csupán egy második helyet tudott elérni, a "plunging" /távolfejesugrás/ nevezetü versenyszámban Hochstein Károly "magánúszó" mögött.

Fenn, a Szépvölgyi úton viszont - no nézd csak! - a lányok is pályára léptek. Az egyesület házi teniszversenyét Haberler Sarolta k.a. nyerte Lidmayer Micike és Varga Ilonka kiszasszonyok előtt.

Akkor, amikor széles e nagyvárosban nők számára jobban még nézni is ildomtalanság volt

a sportot. Hiába, volt . . . volt valami lendület ebben a szerény kisegyesületben.

Sőt, a következő esztendőben újra elindult valami.

Az egyesület tornászai - megbékélvén az OTE-istákkal - együtt indultak el Eperjesre. Ebből a látogatásból hosszú és kedves barátság lett, eperjesiek, óbudaiak utóbb éveken át utazgattak egymáshoz egy kis versenyzésre - szigorúan "oda-vissza" - alapon.

Az első tornaverseny vége aztán az lett - irjuk ide a dátumot is: 1898. május 2o. -, hogy a TVE és az OTE tornászainak kombinált csapata fényes befejezésképpen - futballmecscset játszott a BTC I csapata ellen. BTC I - ez persze fogalom volt abban a nagyon fiatal futballvilágban. Tudvalevő, Magyarország első mérkőzését is ennek az egyesületnek a két csapata játszotta egymás ellen.

Nos, a BTC Eperjesen is győzött. De mindössze "két nyert kapuval". És ez az eredmény aztán mindjárt fellobbantotta az óbudai öntudatot. "Ha ők tudják, miért ne tudnánk mi is?"

Az első számú következmény az lett, hogy a derék Fazekas János tisztségeinek száma újra gyarapodott eggyel. Most már nem csupán "pénztáros és zászlótartó" lett, hanem "pénztáros, zászlótartó és a foot-ball alosztály kapitánya".

A második számú következmény, hogy a TVE labdarugói 1899. szeptember 19-én első "komoly" mérkőzésüket játszották. 5:1-re kikaptak a Magyar Football Clubtól. Aztán egy hétre rá 5:o-ra a MUE-tól.

A főtitkár értékelése legalább annyira optimista volt, mint szakszerü:

- A csapat játéka jó - mondta - de a második félidőt még nem birják.

Viszont már akkor akadt egy játékos, aki különös képességével állandó tapsra ragadtatta Óbudának akkor még nem túlságosan football-tudatos közönségét. Fazekas János, a kapitány 5,31 cm-es eredménnyel nyerte a BTC távolugró versenyét.

Ebben az évben jött meg az első igazán komoly, nagy nemzetközi siker. Bernáth Lajos, az egyesület atlétája, Bécsben Ausztria diszkoszvető bajnoka lett.

Győztes dobása - 34,3o!

Igen, elmarad a mai izomkolosszusok 6o méteres teljesitményeitől.

Mennyivel is?

Huszonhat méterrel.

És - persze - hatvanhárom évvel.

S a szép, sikeres év azzal végződött, hogy a Téglagyár visszavette a telkét, a "Kerület" pálya nélkül maradt. A Fővárosi Tanács ugyan kijelölt egy partsávot - valahol a Galagonya utca és a Határ utca környékén. De ez a terület még gödrös volt, hepehupás, bokrokkal és fákkal szaggatott . . . amig ebből a pálya lesz!

Az új évszázad első mérközéseit mind "idegenben" játszották Fazekas János fiai. S az ellenfelek? Jóképességü, fiatal csapatok. Az egyikük zöld-fehér csikos mezt viselt. Ők a Ferencvárosból jöttek és FTC néven játszottak. A másik gárda Ujpestről jött át kompon. Ők lila-fehérben játszottak. Az év mérlege:öt mérközés, egy győzelem, két döntetlen, két vereség. Az FTC ellen 1:4, az OTE és az UTE ellen 1:1, az MFC ellen o:3 és Eperjesen - az első győzelem - 3:1.

S az év szenzációja: Bábel Rezsőtől, a kiváló és lelkes mestertől is "megszabadult" a"Kerület". Persze nem ok nélkül. Bábel mester - élni kell! - titokban egy másik egyesülethez is leszerződött. A dolog kipattant és a vezetőség Bábel Rezsőnek "hervadhatatlan érdemeinek elismerése mellett" - utilapot kötött a talpa alá.

Lapozgatjuk az 19oo-as év eredményeit, felfigyelünk a régi sport egy kedves, soha vissza nem térő tipusára, a "mindenesre". Különös, szinte Jókai-hős számba menő bajnokok voltak ezek. Mindenütt indultak, mindenütt győztek. Ruda Győző egyesületi bajnok a gyürün, érmeket nyer súlylökésben, kardvivásban, rúdugrásban, diszkosszal pedig harmadik az országos bajnokságban. Fazekas János, a futballcsapat kapitánya, a vivómesterek ezüstkardjának nyertese, teniszbajnok és kiváló súlylökő.

És ma, a végletekig "szakositott" specialisták korában is nagy szeretettel gondolunk rájuk.

19o1. október 27-én - újra táncmulatság a "Kerületben". Mikor is? - éppen tiz esztendeje rendezték az utolsót. Közben más, fontosabb dolog akadt, fel kellett épiteni Óbuda sportját. De most persze különös ok van a vigságra. Ma avatták fel az egyesület első "igazi" pályáját, a Határ úti sporttelepet.

Amúgy nem lett volna valami kellemes délután. Esett az eső, a Duna felett némi köd is gomolygott, a Rózsadombról pedig csipős szél nyargalászott . . . nedves, csepegős idő, az ember bőre alá is bebújik, borzongásokat indit útnak. No de . . .

No de a fiúk végre saját pályájukra futottak ki s mi több - három ellenében hat remek gólt rugtak az eperjesieknek. Liebchen, was willst du noch mehr?

Óbuda vidám tehát, a vezetőség viszont - különös - nem túlságosan boldog.

- Mindig a futball - panaszkodik a főtitkár. - Olyan fiatalok is a labdát rugják inkább, akik esetleg a tornában, vagy az atlétikában is vihetnék valamire.

Dehát ki tartóztathatja fel a friss tavaszi szelet?

A következő esztendőben ott rugják a labdát az óbudaiak a II. oszt. bajnokság pályáin. Ott játszik az UTE is, az MTK is, meg a Póstás, a Törekvés és még három - később sem nagynevü egyesület. És az utolsó mérkőzés végén ezt olvashatjuk a bajnoki táblázat közepén:

5. III. ker. TVE 12 2 2 8 21:33 6

És rögtön utána egy csomó gond.

Elsőnek mindjárt egy nagyon óvatosan fogalmazott, de igen sokat mondó paragrafus az évvégi beszámolóban:

- A fővárosi sportélet fejlődése immár olyan jelenségeket is hozott a felszinre, amelyeknek ellensúlyozására a megfelelő eszközök csak annyiban állnak rendelkezésre, hogy lehetőleg ne tegyük ki magunkat annak, hogy egyesek, akik egyletükben nyerték kiképzésüket, hallgatva más egyletek tagjainak, gyakran vezető egyéneinek sokszor nem egészen kifogástalan rábeszéléseire, nem egészen korrekt módon hátat forditsanak, sőt egyenesen ellene forduljanak annak az egyletnek, amelynek áldozatkészsége nekik módot és alkalmat nyújtott arra, hogy tehetségeiket kifejleszthessék.

Tetszik érteni, ugyebár? Szipkázás. Játékoscsábitás. Igen, a törekvő kisegyesületek örökös fájdalma - már 19o2-ben!

Aztán, hogy a vivókkal sincs minden rendben.

Mert úgy-e az árak emelkednek, a vivás nem olcsó sport. A vezetőség öt koronát kér a vivószakosztály tagjaitól a felszerelés kiegészitésére. Nem nagy pénz, de ahol nincsen ... Szóval sokan inkább abbahagyják.

És, hogy a futball ravasz, buktatókkal teljes, fondorlatos sportág, az már 19o3-ban kiderül.

Fazekas Lajos ugyanis - sokoldalú elfoglaltsága miatt - lemond a kapitányi tisztségről.

Utódját, Schabensky Leót - "sportemberhez méltatlan magatartás miatt" fél év mulva rövid úton eltanácsolják az egyesületből.

Fazekas Lajos átmenetileg újra vállalja, aztán jön a végleges megoldás: Cseke Gyula.

A komoly és szorgalmas szakember müködésére már a Labdarugó Szövetség is igényt tart. Titkárává választja. És ime, mintegy varázsütésre, a "Kerületben" is rendbe jönnek a dolgok.

De még milyen rendbe!

19o4-ben a csapat tizenkét mérkőzésen 17 pontot gyüjt s az UTE mögött a második helyen végez a II. osztályban. Jóságos ég! Lehet,hogy felkerültünk a magyar futball "felsőházába"?

Az I. osztály utolsó előtti helyezettje egy legendás hirü társaság. A "33"-ak FC.

Velük kell osztályozót játszani.

A december 8-i és 18-i két mérkőzésre igy áll fel a TVE:

Kozák - Hirsch I, Hönisch I, Hönisch II, Köffer, Schmideg, Emődi, Paulin, Melczner, Pfeiffer, Birkl.

December 8-án 2:2. December 18-án - diadal! - 3:2-re győz a csapat.

Aztán jön a szövetség és - ki tudja miért? - nem tekinti reálisnak a két eredményt. Az osztályozókat újra kell játszani. De - majd csak jövőre.

Mindegy már - a füleslabda ugyanis agonizál. A MOTESZ ugyan - talán éppen a futball és a Szövetség megkontrázására - erősen forszirozza. A TVE vándordijat is ir ki, aztán, hogy nem nyeri meg - már neki is elege van belőle.

Füleslabda helyett inkább még egy - egészen modern - határozat.

A vezetőség kimondja, hogy amelyik sportolója pályafutása során 15 országos tornaünnepélyen részt vesz - ezüst emlékérmet kap. Aki 25 ilyen ünnepélyen szerepel - aranyat.

Tömegsport? Talán a jelvényszerző versenyek első, félig-meddig kialakult gondolata?

1905. július 24-én, az egyesület háziversenyén Ruda Győző nyeri a súlylökést.

Először 1890-ben találkoztunk nevével a győztesek listáján.

Csodálatos sportember.

És remek bizonyiték amellett, hogy a sport - maga a fiatalság!

És 1909 márciusában lesújt a hir: Ruda Győző meghalt!

Az olvasó bizonyára megbocsátja, ha nyomban a szomorú esemény után az egyesület - és a kor - anyagi ügyeit kezdjük ecsetelni. Tessék elhinni, nincsen ebben semmi kegyeletsértő. Sőt! Túl a tragikus hir érzelmi vonásain, a veszteség felett való fájdalom ezernyi meg-

nyilvánulásának ecsetelésén - talán éppen ezzel lehet legjobban érzékeltetni: ki volt Ruda Győző e törekvő kis egyesület számára.

A főtitkári jelentés idevonatkozó bekezdései - tele vannak panasszal. Igen, háború felé rohan a világ s a hullámok mindenkin átcsapnak, nem kímélnek még olyan eredendően békés társulást sem, mint a III. kerület polgárainak sportegyesülete. A dolgok - mondhatnánk - összefüggnek egymással. Braziliában kávéval fütik a kazánokat, Amerikában tengerbe vetik a kukoricát - tehát Óbudán is egyre vékonyabbak a pénztárcák. A számvizsgáló bizottság a tagdijmorál felett kesereg, bizony az a néhány korona is komoly gondot okoz.

És ez a súlyos - és egyáltalán nem átmeneti jellegü - pénzzavarokkal küzdő társaság a gyásszülésen nem egészen egy perc leforgása alatt összeadja a Ruda Győző siremlékének felállitásához szükséges összeget.

Higyjék el kérem, nem kis dolog ez a főváros legszegényebb kerületében, a világháború küszöbén.

Igen, Ruda Győző kitünő sportember volt, talán az első nagy egyéniség a III. kerületi TVE történetében. Bajnok volt, győztes volt, példakép volt, olyanfajta ember, aki lényénél és lényegénél fogva pezsgést teremt maga körül, követésre ösztönzi a fiatalabbakat.

Az 1910-es esztendő különben hallatlanul modern és izgalmas eseményekkel, eszmékkel teljes.

Felmerül - jó ötven esztendővel a sport igazi tömegmozgalmainak kialakulása előtt - a kétarcú sport kérdése. A sporttal kapcsolatban is a "legnagyobb boldogság" eleve.

Igen sokan - mondja a főtitkár jelentése - puszta eszköznek tekintik a sportot. Kitünő és szórakoztató időtöltésnek, amely nagyszerü módszer az erő, egészség és jókedv megőrzésére. Az ilyenek ugyan szorgalmasan látogatják az egyesület három teniszpályáját, eljárogatnak a Lajos utcai tornaterembe is, de versenyzésről hallani sem akarnak.

Mások viszont öncélúnak tekintik a sportot s egyetlen céljuk a minél jobb eredmény, a minőségi eredmény elérése.

Az ember ugyebár lapozgatja az elsárgult jegyzőkönyveket és óhatatlanul eltünődik: vajon igazán nincs új a nap alatt?

A háttérben aztán sötét alakok bukkannak fel. Sziluetjük ma is ismerős. Játékoscsábitók környékezik a TVE labdarugóit, a nagyegyletek nagycsapatokat szerveznek, a kicsi pedig saját bőrén kezdi érezni: tulajdonképpen mi is az az álamatőrség. Az óbudai játékosok egyelőre szilárdak, egyikük sem hagyja cserben a zászlót.

Később újra kisért a "testvérháborúság" a "Vivó" kontra OTE harc, amely immár két és fél évtizede tart, hol fellángol, hol csupán parázslik, de ki nem húny soha.

A két egyesület atlétáinak páros versenyén két ezerötszázas futó egymást akadályozza. A jegyzőkönyvekből soha sem derül ki melyikük hibás, mindkét egyesület a másikra háritja a dolog ódiumát. Az eredmény: epés szavak, vitriólos nyilatkozatok, a feszültség fokozódik s az ide- meg odatartozó óbudaiak lassan egymás köszönését is alig fogadják.

Aztán a nagy világégés előtt egy utolsó, csodálatos fellángolás. Mintha érezné az ember: most a fekete gyász évei következnek,mint-

ha még egyszer - talán utóljára - ki akarná venni részét mindabból, ami az életben szép és müvelésre érdemes.

A Határ utcai pályán 2500 személyes lelátó épül. Az egyesület tagjainak száma ebben az időben 334, kilenc szakosztályban pezseg az élet. A füleslabda csapat országos bajnokságot nyer, négy teniszpályán pattog a labda s a csillogó jégen megjelennek Óbuda jéghokizói.

A futballcsapat pedig ragyogó játékkal, 92:9-es gólaránnyal /!/ nyeri a II. osztályú bajnokságot. Az együttes leggyakrabban szereplő tizennégy játékosa /Goldstein Károly, Guttmann József, Hönich Lajos, Hönich Henrik, Kelemen Béla, Nagy István, Nagyhegyi Mátyás, Odersky Ferenc, Singer Miksa, Sporkó Lajos, Stark József, Suhajdy István, Szabó Jenő és Weiszt Ferenc/ a szövetség ezüst emlékérmét kapja, a magyar labdarugósport vezetői között pedig ott láthatjuk Vámos Soma és dr. Finály Árpád nevét.

Aztán Szarajevóban eldördül egy pisztoly és szerte Európában - megdermed az élet.

Az egyesület 1915-ös és 16-os közgyülése - határozatképtelen. Hogyisne, hiszen a tagok hetven százaléka távol van, a fronton tartózkodik és értelmetlen öldöklésben ontja vérét, áldozza életét - ki tudja miért.

Gyászhirek érkeznek. A tagok névsora mellett fájdalmasan és gyászosan a szörnyü kis fekete keresztek.

Fazekas János az első.

A vivócsapat kapitánya. Az az ember, aki négy ragyogó teniszpályát varázsolt a Határ utca buckái közé. Az az ember, aki 1897-ben elsőnek guritott futball-labdát a Szépvölgyi

úti telken hancúrozó kerületisták közé.

Elesik Nagy István, az óbudai futball első, jó értelemben vett "sztárja," a gyorslábú csatár, a közönség kedvence.

Nem tér vissza Oderszky Frigyes, a kitünő atléta, a nagytehetségü diszkoszvető, az örökké komoly, csendes, szótlan ember, aki valami hihetetlen makacssággal volt képes küzdeni a maga elé tüzött célokért.

Ott marad valahol a gorlicei pergőtüzben Gobonya Albin is, a mókás kedélyü kedves fiú. 1914 júniusában még ott hajladozik a szegedi disztorna soraiban, júliusban még ujabb diadalra viszi az országos bajnok füleslabda csapatot s aztán . . .

És aztán . . .

Aztán megindul valami. Az ember magához tér, lerázza magáról a zsibbadtságot, bénaságot, és mozogni kezd újra.

Valami különös, megfoghatatlan és szinte magyarázhatatlan tünet a kerület sportéletének 1915-16-os felvirágzása. Huszonöt tornászlány hajladozik a fütetlen teremben Tóth István müvezető vezényszavára. A futballcsapat itthon maradt két játékosa mellé ifiket sorakoztat, 1916-ban Hadikupa döntőjébe jut, gól nélküli meccset viv az FTC-vel és csak az MTK-tól szenved vereséget.

A tornaterembe katonaságot szállásolnak.

A tornászok a szabad ég alatt folytatják munkájukat.

A háború két kézzel ragadja el újabb és újabb katonáit.

A tervszerü nevelőmunka meghozza gyümölcseit. Saját nevelésü fiatalokkal, sor alá nem eső diákokkal ez az egyesület öt hadibajnokság

során itt-ott tanáyzik a legjobbak, legeredményesebbek között. Nemzetközi mérkőzéseket játszik, 1916 októberében négy játékost ad a válogatott csapatba /Huszár, Kollár, Schrott és Stark/ és Prágában 2:1-re veri a Deutscher FC csapatát.

A felszerelés "hiánycikk". A teniszlabda - luxus 1916-ban. A házibajnokságot ócska, vedlett "golyókkal" játszák, és ezen a bajnokságon hatvan induló áll a háló két oldalára.

Az egyesület tagja közül ugyanakkor 2o2 katona.

A srapnellek és robbanó gránátok megkímélik a gyerekeket. Az egyesület tehát feléjük fordul. 1916 augusztus 12-én az OTE úszóversenyt rendez a Római fürdőn. A 12 éven aluliak küzdelmét Szenes Pál nyeri Bartók László előtt.

És ebben - többek között - az is érdekes, hogy a magyar úszósport nagy diadalai idején, 1952-ben és 54-ben, ilyen korú gyerekek egyáltalán nem állhattak rajthoz versenyen. Ebben a csúcsidőszakban 13 év volt a versenyzők alsó korhatára és ama rómaifürdői verseny után kereken negyven esztendőnek kellett eltelnie, mig a fiatalitás elvét - mint legmodernebbet és egyedül - újra felfedezték a szakemberek.

A Kárpátok sziklái között tehát ágyú dörgött, szurony villant, iszonyú csatákban öldöste egymást az ember, "belül" pedig különös, furcsa virágzásnak indult a sport.

Ugy tünik: a békére és boldogságra termett ember tiltakozása volt ez a szörnyü halál, az értelmetlen halál ellen. Talán valami tudat alatti lázadás adott ütőt a kezébe, küldte a gyepre és salakra, hogy szavak és nyomdabetük helyett tettekkel bizonyitsa: békében akar élni, vidámságra született, ez létének lényege.

Igen, a következő adat is ezt igazolja valamiképpen.

Az időpont - 1917 kora tavasza. A Dolomitokban, a Piavenál s a Kárpátok között talán ekkor dühöng legvadabbul az öldöklés, a pusztitás, a rombolás.

A csendes kis Határ utcában - szinte megható dolog - házat épit néhány makacs elszánt ember. Hajlékot a sportnak, klubházat a szeretett egyesületnek.

És alkonyatkor, amikor megpihen a vakoló és a malteroskanál, akkor tovább tervezgetnek, tovább álmodoznak. A nyárra gondolnak, csendes, virágos rétekre, hallgatag erdőkre és elhatározzák, hogy turistáik számára hamarosan menedékházat is emelnek valahol a hegyek között.

Mert a rombolást csakis épitéssel állithatja meg az ember.

A háború azonban egyre belekavar a tervekbe, összezilálja a lapokat. Mind többen és többen szállnak a vagonokba, fogy, keservesen fogy az ágyútöltelék.

Az 1917-es hadibajnokságot 27 játékossal küzdi végig a futballcsapat. Kialakult együttesről szó sem lehet, mind újabbakat és fiatalabbakat kell pályára küldeni. De persze játszani kell, mozogni kell, mert addig élsz, amig cselekszel. A tétlenség maga a halál.

Május 6-án - nemzetközi mérkőzés a Határ utcában. A felforgatott csapat, mely először játszik talán ebben az összeállitásban 4:2-re veri a Rudolfshügel SC-t.

Azt a Rudolfshügel SC-t, amely pillanatnyilag éppen az osztrák bajnokság második helyén tanyázik.

Október 14-én a Hungária úton egy másik

bécsi csapat az ellenfél. Még jobb nevü: a Wacker 5:o-ás vereséggel hagyja el a pályát.

Az úszószakosztály tovább halad a fiatalitás útján, s talán nem is tudja, hogy negyven év múlva ez lesz az újra felemelkedéshez vezető legkorszerübb út. Augusztus 2o-án, az egyesület harmincéves fennállásának emlékére rendezett jubiláris versenyen a 3x25 méteres gyermek vegyesváltóban első a "Kerület" A csapata, második a B csapat. Szeptember 21-én ugyanennek a váltónak első három helyét a TVE csapatai foglalják el. A váltó tagjai között ott találjuk Barta István, Keserü Ferenc és Keserü Alajos nevét.

Persze senki se gondol még arra, hogy tizenöt év múlva ők is ott lesznek Los Angeles emelvényén, a magyar vizilabdasport első olimpiai bajnokságán.

Sőt, hogy a témánál maradjunk, szeptemberben hallatlanul fontos, valóban világjelentőségü esemény éri ezt a szakosztályt.

Az MTK-ból kivált úszók és vizilabdázók élén - Komjádi Béla is a III. ker. TVE tagja lesz.

1918-ban elhallgatnak a fegyverek.

Az egyesület, az életképes, bátor egyesület, amely a háború kellős közepén is építeni tudott, nagy-nagy bizakodással tekint a jövőbe.

Persze a háború makacs. A fegyverszüneti szerződés aláirása, a torkolattüzek kialvása még nem jelenti azt, hogy béke van. A háború nem a hadüzenet napján kezdődik és nem ér véget az utolsó ágyúszóval. Maga elé nyúl és maga mögé. Árt, amig még meg sem született és rombol, amikor tulajdonképpen el is pusztult már.

A klubház tornatermének ablakán vastag jégvirágok. A kályha kihült. Szénhiány. Később meg, hogy kinyilna már az idő . . . újra ott a lakat az ajtón. A spanyoljárvány mindent megbénit.

Komjádi Béla tanitványai vastag sálakba bugyolálva tornásznak a jéghideg terem mélyén. Ha valaki benéz - elcsodálkozik. A sport mindeneseinek kora már lejárt, a tornász sem úszik már, miért tornásznak hát az úszók? Persze ez mindössze annyit jelent, hogy az egyesület - most Komjádi Béla révén - vagy harminc esztendővel megint csak megelőzte korát.

Hiába, van ... van valami ebben az egyesületben, valami furcsa többlet. Az a sokat fürkészett, de mind máig ki nem mutatott "extra plusz" amely a "csak" törekvőt, "csak" tehetségeset a bajnoktól megkülönbözteti, amely a kisemberből - és érdekes legtöbbnyire kizárólag a kisemberből - nagy sportolót képes csinálni.

III. kerület - sportkerület?

Nem, ez túlságosan egyszerü magyarázat lenne.

Mindenesetre tény a következő.

A TVE atlétái a háború kezdete óta nem hallattak magukról. A Határ utcában például nem is állt salakpálya a rendelkezésre. Most ime, valakinek eszébe jutnak a régi, daliás idők. Tóth István összekürtöl néhány diákgyereket, néhány héten át szorgalmasan futkároznak a Duna menti kis park sétányain. Aztán átruccannak a Népszigetre, elindulnak az országos ifjúsági mezei futóbajnokságon.

Kőnig Gyula a második helyen végez. A csapat pedig - alig kap ki a BBTE-től.

A futballcsapat - fennállása óta először - külön edzőt kap.

És a szurkolók, akik szabad idejükben ott szivaroznak az új lelátó tetején, pontosan a "Tilos a dohányzás" tábla alatt - csodálkozva látják, hogy az új edző egészen újfajta dolgokat müvel.

Igaz, olyan is van, hogy felállnak a tizenhatoson, aztán bombázzák a kaput, de - mintha nem ez lenne most a legfontosabb. Futó- és ugrógyakorlatok, némi kis torna is, fura. Az óbudaiak a fejüket csóválják, leverik a hamut a szivar végéről és mennek. Nem lesz jó ez igy.

Aztán a csapat megint jól szerepel a hadibajnokságban s az 1918-as magyar-svájci mérkőzésre meggypiros mezben fut ki két óbudai, Hönich Lajos és Stark József is.

És nehogy hiba legyen a kréta körül: Federith Hermann ifijei is megnyerik a maguk bajnokságát.

Az úszók eredményei ebben az évben tizenkét sürün telenyomtatott oldalt foglalnak el a főtitkári jelentésből. Histek József 800-on országos bajnok, Horváth Gyula sorra nyeri a 400-as számokat, Keserü Ferenc 6:ol-es 400-a új ifjuságí rekordnak számit.

Vizipoló?

Nos, a "Kerület" három csapattal vett részt a különféle bajnokságokon. Ebből kettőt megnyert, egy csapat pedig a harmadik helyen végzett.

Országos bajnokságban: III. hely. A csapat: Lantossy - Gáspár, Mérei - Komjádi - Takács Keserü, Köves.

A szövetségi dij bajnokcsapata: Horváth - Szende, Altenbach - Skaloud - Horváth, Harmos, Burgmayer.

Magyarország ifjúsági bajnokcsapata: Hlavacsek M. - Bory, Hlavacsek L. - Nagy - Rudas, Machán, Gábor.

Igen, valami elindult a "Kerület" vizein.

És ezzel - talán be is fejeződött a "hőskor". A III. ker. Torna és Vivó Egylet a magyar sport egyik főszereplőjévé vált. A daliás időket a "fénykor" követte. A fénykor, amelynek kimagasló alakja Komjádi Béla volt.

Következzék hát az ő nagyszerü története.

A KOMJÁDI - KORSZAK

Komjádi Béla 192o-ban kiszállt a vizből, felhagyott az aktiv vizilabdázással, hogy most már a parton harcoljon e különös sportág felvirágoztatásáért.

Az eredmény - szinte varázsütésre - láthatóvá vált.

Bár a bajnokságot ebben az évben is az FTC nyerte, mögötte azonban változott a helyzet, az 1919-es MAFC, III. ker. TVE, NSC sorrendet a III. ker. TVE, MAFC, NSC rangsor váltotta fel.

Az óbudai szakosztály második helye már Komjádi munkájának volt az eredménye, s ha az FTC első helye még nem is forgott veszélyben, a fiatal "kerületi" csapat játékán meglátszott, hogy az idő - okvetlenül neki dolgozik.

És Komjádi Béla edzői, sőt, nyugodtan mondhatjuk "vezéri" mestermunkája rögtön az első esztendőben már a határokon túl is diadalt aratott. A TVE vizipólózói Bécsben 2:1-re verték a hirnevesWAC-ot s amikor az osztrák csapat visszaadta a látogatást, akkor már - 7:1 arányú vereséget szenvedett.

De forrt, készülődött valami nemcsak Óbudán, hanem az egész magyar vizilabdasportban.

Az 1921-es bajnokság még az előzőknél is nagyobb izgalmakat, szorosabb küzdelmeket hozott.

A TVE játékereje, bámulatos tehetségü játékosanyagára jellemző, hogy a csapat két igazi klasszist igérő fiatal tagja, a később világhirüvé vált Keserü Alajos és Vértesy József nem győzte kivárni, mig az óbudai legjobbak közé is bekerülhet és átment az FTC-be.

A bajnokság ezúttal is a két nagy rivális között dőlt el és az óbudai csapat még most sem tudta megtörni a zöld-fehérek elsőségét, de a bajnokságot eldöntő mérkőzésen méltó ellenfél volt és Horváth - Gáspár, Köves - Machán - Keserü I., Homonnai I., Sándor összeállitásban csak hatalmas küzdelem után adta meg magát. Az FTC 4:2 arányban győzött. Igy a "Kerület" második lett. A második csapatok számára kiirt Szövetségi Dijat azonban ezúttal is a III. ker. TVE nyerte.

Ezzel a második csapattal is sokat és nagy szeretettel foglalkozott Komjádi Béla.

Az egész tagsággal rendszeres, mindennapos edzéseket tartott, taktikai tanácsokkal látta el őket, játékosait az összjátékra nevelte s mert nagyon jól tudta, hogy a fiatalság vérében van a versenyzés, ügyesen bevezette azt, hogy az edzéseken is versenyszerüen folyjék a gyakorlás.

Az edzéseket legtöbbször a Császárfürdő fedettuszodájában tartották.

És itt újra megdobban a krónikás szive. Hiszen a III. ker. TVE feltörekvő és ma

is legeredményesebb szakosztálya, a fiatal uszógárda a téli hónapokban most is a "kis Csaszi" falai között készülődik.

Komjádi különféle versenyeket rendezett a kis, huszonötméteres uszodában. Például: ki tudja messzebb dobni a labdát? Észrevette, hogy a vizilabdából hiányoznak a hosszú, tért ölelő átadások, az erőteljes kapuralövések és ilyen versenyekkel igyekezett a játékosok képességeit fejleszteni, játékukat "áramvonalasitani". Az ilyen versenyeket a játékosok mindég nagy örömmel fogadták. Persze Komjádi igényes volt. Összetett versenyeket rendezett. Nem volt elég a labdát csak jobb kézzel dobni, a bal kéz eredménye is számitott és a két távolság összesitése adta meg aztán a végeredményt.

A magyar vizipólóban sokáig uralkodott az a hit, hogy úszó nem lehet jó pólózó. Komjádi Béla nevelő munkája romba döntötte ezt a hitet. Ő fiatal úszókból verbuválta össze azt a gárdát, amely később a világhirü magyar válogatott gerincét adta.

A magyar vizilabdasport - és benne természetesen a III. ker. TVE - 1921-ben újabb nemzetközi sikereket sorolhat az előzők mellé. Az FTC és a "Kerület" bécsi túrája száz százalékos sikerrel járt. A Fradi 6:1-re verte a WAC-ot, egy vegyes csapatot pedig 7:1 arányban győzött le. A "Kerület" 5:3 arányban győzedelmeskedett az osztrák bajnok WAC felett.

A bajnokságot aztán 1922-ben is az FTC nyerte. A III. ker. TVE egyetlen vereségét - ismét a bajnokcsapattól szenvedte el. Ha elővesszük a bajnoki táblázatot, a számoszlopok elárulják a hatalmas küzdelmet, amely a két vetélytárs között folyt. Az FTC ugyanis 8

ponttal és 21:6-os gólaránnyal nyerte a bajnokságot. A III. ker. TVE 6 pontot szerzett és gólaránya 24:7 volt.

Persze - megnyerhette volna ezt a bajnokságot már a "Kerület" is.

Csakhogy éppen akkor látott napvilágot a kultuszminiszter hirhedt rendelete, amely megtiltotta, hogy középiskolás diák társadalmi egyesületben sportoljon. A III. ker. TVE pedig mindig fiatalságáról, ifjú gárdájáról volt hires, természetes tehát, hogy ez a rendelet elsősorban az óbudai egyesületet sújtotta.

Igy aztán - ami nem sikerült Budapesten, sikerült Bécsben.

Komjádi Béla ugyanis a magyar bajnokság lejátszása után soha nem hallott tervet vitt végbe. Hogy csapatának további játékalkalmat biztositson, felvitte a gárdát Bécsbe és a III.ker. TVE-t benevezte az osztrák bajnokságba is.

A csapat idő és anyagiak hiánya miatt - gyors egymásutánban játszotta le bécsi mérkőzéseit és - lenyügöző fölénnyel nyerte meg az osztrák vizilabda bajnokságot. A Hakoah ellen 14:1, a WAS ellen 1o:1, az IWASC ellen 11:o arányban győzött, a többszörös bajnok WAC ellen először 1:1 arányú döntetlent ért el, a megismételt mérkőzésen azonban ezt a legkeményebb ellenfelet is legyőzte, méghozzá 6:2 arányban.

Az osztrák vizilabda bajnokságot nyert csapat a következőképpen állt fel Bécsben: Bory - Schaffer, Gáspár - Rudas - Sándor, Keserü I, Homonnai I.

E nagyszerü fegyvertény mellett Breslauban 8:3-ra verte a TVE a városi válogatottat,

győzött Brüsszelben, Stuttgartban, és Mannheimben. A "Kerület nemzetközi eredménysorozata és az FTC sikerekben gazdag német portyája arra vallott, hogy a magyar vizilabda - ki hitte volna még néhány évvel ezelőtt? - talán már legjobb a világon.

A III. ker. TVE nemzetközi sikere és a magyar bajnokságon való egyre jobb szereplése azt bizonyitotta, hogy vizilabdasportunkban már közel két egyforma játékerejü, nagytudású együttessel kell számolni. Az FTC ugyan védte még a bajnokságot, de évről évre nehezebb dolga volt a "Kerülettel" s 1922-ben már valóban csak hajszál hiányzott ahhoz, hogy Óbuda csapata megnyerje a magyar vizilabdabajnokságot. A magyar bajnokság helyett - láthattuk - az osztrák bajnoksággal vigasztalódott, Komjádi Béla pedig tovább dolgozott ugyanazzal a lelkesedéssel, türelemmel és szakértelemmel, amellyel rövid pár év alatt klasszis-együttest nevelt a vizilabdában addig szerepet egyáltalán nem játszó óbudai csapatból. Amikor az MTK-ból elment a III. kerületbe, az volt a célja, hogy ismeretlen fiatal kezdőkből alakitson ki épkézláb csapatot. Amikor pedig az FTC újra régi fényében ragyogott, akkor Komjádit már az a vágy fütötte, hogy a zöld-fehérek számára méltó riválist neveljen s a két csapat vetélkedése vigye előre a magyar vizipoló ügyét.

A terv első pontja beteljesedett. Fiatal legénykékből kiforrott a III. kerületi TVE nagyszerü csapata. És beteljesedőben volt a másik pont is: az óbudai csapat felfejlődött a ferencvárosi vizilabdázók mellé. Komjádinak azonban most már - természetes - ez sem volt elég. Tovább csiszolta, tanitotta játékosait.

Egyetlen csapatnál sem folyt olyan szisztematikus, korszerü edzés, mint a III. kerületben, és Komjádi lelkesedése, vasakarata 1923-ban meghozta a teljes sikert.

A III. ker. TVE legyőzte az FTC-t és ezzel első izben megnyerte a magyar vizipóló bajnokságot.

A két nagy vetélytárs hallatlanul izgalmas küzdelemben harcolt a bajnoki címért a döntő jelentőségü mérkőzésen. Izgalmas, érdekes, sőt viharos volt az 1923-as bajnoki döntő, amelyet 9:7 arányban nyert meg Óbuda, Bródy - Gáspár, Köves - Machán - Keserü I, Homonnai I, Sándor összeállitású csapata.

A kerületi győzelem persze nagy örömet keltett Óbudán és ez a győzelem bármilyen fájdalmas volt a bajnokságot mármár "hitbizománynak" tekintő FTC számára, végeredményben üdvös volt az egész magyar vizipólósport szempontjából. A sportban egészségtelen egy csapat állandóvá vált fölénye, viszont serkendő, érdekességnövelő, fejlesztő ereje van a "váltógazdaságnak". Ez a váltógazdaság jelentkezett a III. ker. TVE 1923-as győzelmével. Óbuda első bajnoksága természetesen még élesebbé tette a két nagy egyesület vetélkedését s ezen a versengésen - az egész magyar vizilabdasport erősödött.

1923-tól kezdve a III. kerületi vizilabdasport története elválaszthatatlanul egybefonódik a magyar válogatott csapat történetével, hiszen Óbuda ettől az esztendőtől kezdve tekintélyes létszámmal képviselte magát az országos válogatottban.

Érdekes tény, hogy a magyar válogatott vizilabdacsapat 1923-ig mindössze öt mérkőzést

játszott. Kettőt 1912-ben a stockholmi Olimpián Ausztria és Belgium ellen - mindkettő vereséggel végződött -, aztán egyet 1913-ban, egyet 1921-ben Ausztria ellen: mindkettő győzelmet hozott. Az ötödiket 1922-ben játszották - ötös csapattal - Németország ellen és ez újra vereséggel végződött.

Amint az egyesületi vezetők - Speisegger Ernő az FTC-ben, Komjádi Béla a Kerületben - az egyesületek vetélkedésében látták a magyar vizilabdasport lendítő erejét, a Magyar Uszó Szövetségben ugyanúgy harcoltak azért, hogy a válogatott csapat minél több külföldi együttessel mérje össze erejét.

A nemzetközi bojkott, amely a háborúban vesztes államok sportolóit sújtotta, több sportágban megmaradt még az antwerpeni csonka-olimpia után is. Ez a helyzet zárta le a távolabbi országok határait sportolóink előtt még 1922-ben is és ez a körülmény aztán csak 1923-ban hárult el fejlődésünk útjából.

Komjádi Béla és a válogatott csapat élt is ezzel az alkalommal.

Magyarország legjobb hét vizilabdázója 1923-ban több válogatott mérkőzést játszott, mint amennyin fennállása óta összesen vizbeszállt. Sőt, a mérkőzések között már olyan is akadt, amelyet volt háborús ellenfelünk válogatottjával játszottunk.

Az év hat válogatott mérkőzése közül kettőt Ausztria ellen játszottunk. A budapesti mérkőzésen hallatlan balszerencse üldözte csapatunkat és csak nagy nehezen sikerült 3:3-as döntetlent elérni.

Ezt a mérkőzést magyar biró, Komjádi Béla vezette, mint az egyik osztrák lap irta:

- . . . bravúrosan, példás pártatlansággal . . .

Még szerencsétlenebb volt az osztrákok elleni bécsi mérkőzés, a visszavágó, ahol megint egyforma volt a két csapat és - úgy látszott - az eredmény is újra döntetlenné alakul. Az utolsó tizedmásodpercben azonban behullott a magyar kapuba még egy osztrák gól és ezzel Ausztria válogatott csapata 2:1 arányban megnyerte a mérkőzést.

Persze, nem ez a két eredmény jelezte a magyar válogatott csapat igazi tudását. Hanem az, hogy később 4:1-re verte az osztrákoknál jóval erősebb német válogatottat, hogy Koppenhágában 11:0-ra verte a dánokat, aztán Magdeburgban aratott újabb győzelmet /5:3/ a német csapat felett, végre, hogy Páviában, az első olasz-magyar úszómérkőzésen 6:2-re verte a vendéglátókat.

A válogatott csapat mérkőzései mellett jelentős szerep jutott ebben az évben Budapest válogatottjának /a kettő különben azonos volt egymással/, amely részt vett a Göteborgban megtartott "kisolimpián".

Budapest együttese az előmérkőzések során fantasztikus, 13:1-es győzelmet aratott Malmö felett, a döntőben azonban 6:3-as vereséget szenvedett a svéd válogatottal felérő stockholmi csapattól.

Stockholm csapata méltó képviselője volt az akkor magas fokon álló svéd vizipólónak és együttesünk sok hasznos tapasztalatot meríthetett ebből a mérkőzésből.

A magyar vizilabda erőviszonyaira jellemző különben, hogy erre a portyára nyolc játékos utazott el s a nyolcból öt - a III. ker. TVE versenyzője volt.

Az a lelkes és fáradhatatlan munka, amelylyel Komjádi Béla a semmiből életrehivta a III. ker. TVE pompás csapatát, 1923-ban jutott el a legszebb eredményhez azzal, hogy az óbudai csapat a nagy riválisa FTC előtt nyerte a magyar bajnokságot. Igaz, hogy az FTC a Magyar Kupa megnyerésével vigasztalódott, de ez az öröm nem volt egészen zavartalan, mert a kupagyőzelmet megsemmisitették, újrajátszást rendeltek el, és az FTC-nek még egyszer le kellett győznie a Kerületet, hogy első védője lehessen a Magyar Kupának.

A két nagy egyesület között elkeseredetten folyt tehát a vetélkedés és soha érdekesebb atmoszférában nem kezdődött még vizilabda bajnokság, mint az 1924-es, amikor az FTC elszántan készült visszaszerezni elsőségét, a III. ker. TVE pedig ugyanilyen elszántan készült megvédeni bajnoki cimét, amelyhez hosszú évek rendszeres, fáradságos munkája árán jutott.

Izgalmas, páratlanul érdekes és ami a bajnoki versenyeknél legfontosabb, szinte az utolsó percig bizonytalan volt, melyik csapat szekrényébe kerül a győztesnek kijáró bajnoki serleg.

Ami még jobban feje tetejére állitotta a helyzetet: az FTC váratlanul pontot vesztett egyik - mindeddig alárendelt szerepet játszó - ellenfelétől. A döntőre igy tehát egy pont előnynyel állt ki a III. ker. TVE. Komjádi Béla csapatának már egy döntetlen is elég lett volna újabb bajnokságához, a zöld-fehéreknek viszont

okvetlenül győzni kellett volna, hogy bajnokok lehessenek.

A "Kerület" győzött.

Komjádi Béla tanitványai tehát a vártnál biztosabban, három pont előnnyel nyerték újabb bajnokságukat.

És a távolban már az Olimpia fényei csillogtak. 1924-ben Párizsba hivta a világ ifjuságát az olimpiai harang szava.

A Magyar Olimpiai Bizottság pedig - vonakodott kiküldeni a vizilabdázókat. Az elv az volt, hogy kizárólag esélyes versenyzőket ültetnek fel az Orient-expressz különfülkéjébe. És az aggodalmaskodók féltették vizilabdázóinkat a félelmetes hirü angol, francia, belga és svéd ellenfelektől. Komjádi Béla természetesen a kiküldetés mellett kardoskodott. Azt hirdette, hogy már csak azért is ki kell vinni a magyar csapatot, hogy tanuljon a legjobbaktól, edződjék az erős küzdelmekben.

Végül is megszületett a Magyar Olimpiai Bizottság határozata.

Szó ami szó - furcsa egy határozat volt.

Ugy szólt, hogy a csapat kiküldését az Olimpia előtt az osztrák válogatottal vivandó két mérkőzéstől teszik függővé.

A két mérkőzést le is játszották, mind a kettő magyar győzelmet hozott.

A két győzelem után persze nem lehetett a kiküldetés elől kitérni, elhatározták, hogy az úszókülönitménnyel együtt kimegy az olimpiára a vizipóló csapat is.

Megindult a készülődés, kialakult a csapat is. A héttagú együttesbe a III. ker. TVE négy, az FTC pedig három játékost adott.

Felültek a vonatra, megérkeztek Párizsba és reménykedéssel várták az első sipszót. Most más volt a helyzet, mint tizenkét évvel előbb, Stockholmban. Akkor készületlenül ment ki a jobbára úszókból összetákolt csapat. Ráadásul a szerencsével sem állt jó viszonyban és igy hamarosan el is vérzett.

Azóta azonban sok minden történt.

Kifejlődött, megizmosodott a magyar vizilabdasport s ha vérmes reményeket nem is táplált senki, tisztességes szereplésben joggal bizakodhatott.

Ebbe a derüs hangulatba azonban váratlanul, bombaként robbant egy hir: a magyar csapat sorsolása olyan szerencsétlenül ütött ki, aminőre tán még nem is volt példa. Csapatunk, a kiesési rendszerben lebonyolitásra kerülő tornán első ellenfélül a többszörös olimpiai bajnokot, a világ legjobbját, Anglia együttesét kapta.

A hirre mindenki megrőkönyödött. Mi keresnivalónk van Angliával, a vizilabda mesterével szemben, amely mellett mi csak a tanitvány szerepét játszhatjuk? A magyar sportemberek előtt felrémlett a stockholmi olimpia futballtornája. Ott kiváló erőkből /Domonkos, Rumbold, Payer, Bodnár, Pataki, Schlosser, Borbás/ álló labdarugócsapatunk került szembe Angliával és katasztrofális, 7:0-ás vereséget szenvedett.

Most a vizilabdacsapatra vár hasonló sor?

A hazai aggodalmaskodók most álláspontjuk igazolását látták a sorsolás szeszélyében és siettek leszögezni: kár volt a magyar csapatot kiküldeni a párizsi Olimpiára.

A pánikhangulat ragályos, a csapat tagjai között is általános volt a rémület. Csak Komjádi Béla maradt nyugodt és bizakodó.

- Az Angolok is csak emberek - mondta.

És minden gondja arra irányult, hogy megnyugtassa a játékosait. Gondoskodott kényelmükről, szórakozásukról, vezette az edzéseket, tréfálkozott.

Aztán elérkezett a nevezetes nap: a magyar - angol mérkőzés napja a remek Tourelles-i uszodában. Különösebb érdeklődést nem váltott ki ez a mérkőzés, hiszen a találkozónak legfeljebb egy érdekessége lehetett: hány gólt lőnek Anglia válogatott félistenei a magyar csapatnak?

Felálltak a csapatok, megkezdődött a játék. Az angolok fogtak labdát, néhány húzás, máris ott voltak a magyar kapu előtt és anélkül, hogy egyetlen magyar kéz is érintette volna a labdát - már zörgött is a háló.

Ujra ráúsztak - szinte szóról szóra megismétlődött az előbbi jelenet. Már 2:o-ra vezettek az angolok.

Magyar kéz még mindég nem ért a labdához. Csak amikor a hálóból kikotorták, hogy középre hajitsák az újrakezdéshez. Riadtan néztek egymásra, nem mert szólni egyikük sem. Érezték, hogy a világ legjobbjaival állnak szemben, itt nem segit semmi rem, hiába a forró akarás . . . lehetetlen feltartóztatni a fájdalmas, megsemmisitő vereséget.

Ujra sipolt a biró, újra felporzott a viz, ahogy a labdára úsztak. Megint az angolok lendültek előre és - már 3:o-ra vezettek.

Mi lesz itt még?

Micsoda szégyenletes vereség vár itt a magyar csapatra? Hiszen, még arra sem képes, hogy labdához nyúljon, nemhogy gólt dobjon.

Ez a harmadik gól annyira megtörte a magyar csapatot, hogy a mérkőzés lényegében talán már el is dőlt. A játékosok elvesztették önbizalmukat. Nem egyszerüen azt érezték, hogy nem megy a játék . . . sokkal súlyosabbat éreztek. Azt érezték, hogy tehetetlenek a nagyszerü angol csapattal szemben. Amikor azonban a harmadik gól után helyére úszott a magyar csapat, akkor . . . valami történt.

Komjádi Béla eddig szótlanul fogadta a három gólt, amely a számára is érthetetlen volt. Ismerte csapatát, tudta, hogy tehetséges játékosokból áll - hogyan történhetett meg mégis, hogy az angolok három gólt dobtak, méghozzá ugy, hogy a mieink még csak a labdához sem tudtak nyúlni?

Az első gól olyan gyorsan született, hogy alig követhette az akciót. A második gólnál már figyelt, és a harmadiknál rájött arra, mi az oka, hogy az angolok olyan könnyen dobják a gólokat. Még Komjádi Bélának, a világszerte elismert szaktekintélynek is három gólnyi idő kellett ahhoz, hogy meglássa az angolok taktikáját és megtalálja ennek a taktikának az ellenszerét.

Mi történt?

A biró fütyült, a játékosok megindultak a labdáért. Az angol csapatnak volt egy jó gyorsúszója, aki mindig elhozta a labdát. A magyar játékosok nem tulajdonitottak nagyobb fontosságot ennek. Három csatárunk, nem törődve azzal, hol a labda, nyugodtan megindult az ellenfél kapuja felé, hogy ott szokás szerint elhelyezkedjék. Nem vették észre, hogy hármukkal szemben mindössze egy védőjátékos tartóz-

kodik ott, a többi öt már mind a magyar kapu előtt adogatja a labdát - három magyar védő ellen. A kettős emberelőny ellen már akkor sem volt orvosság, három villámgyors gólt eredményezett.

Komjádi a harmadik gólnál már nyugodt volt. Tudta immár, hogyan lehet ez ellen a szeszély ellen védekezni. A medence partjára rohant és odakiálltott a játékosoknak:

- Ne féljetek, nincs semmi baj. Csak arra vigyázzatok, hogy egy angol se maradjon fedezetlenül. A csatárok ne ússzanak előre, hanem maradjon mindenki a párjával.

A csapat feléledt. Hát mégis . . . mégis lenne orvosság?

Volt. Egy csapásra megváltozott a játék képe. Eltünt az angolok ijesztő fölénye, az akciók nem tudtak többé kifejlődni. A taktikai húzás sikere egyszerre visszaadta a csapat játékkedvét, annyira, hogy már nemcsak az angol támadásokat fojtották el sikerrel, hanem előrelendültek, kezdeményeztek, gólt is dobtak, s a félidő 3:1 lett az angolok javára.

A második félidő első percében - 4:1. Jó, de ez már nem a magyar csapat súlyos taktikai hibájából született, szép akció eredménye volt, valóban gólt érdemelt. S a parton ott ágált Komjádi Béla ingujjas, köpcös alakja, biztatta, lelkesitette játékosait és szavai valósággal előrevitték, lendítették, dobták a csapatot.

4:2. Majd 4:3.

De akkor már "időzavarba" került a csapat. Támadott, állandósult a fölénye a világ legjobbja ellen, de a mutató kérlelhetetlen gyorsasággal száguldotta köreit, fogytak a másodpercek, úgy festett, hogy a magyar csapat

- ezúttal Óbuda és Ferencváros kombináltja - hősies hajrája ellenére is elvérzik. Az időmérő már a szájához emelte sipját . . . nyolc másodperc volt még hátra . . . hét . . . hat . . . öt . . .

És ebben a pillanatban felharsant a Tourelles-i lelátó.

Négy másodperccel a játékidő letelte előtt egyenlitett a magyar csapat. Homonnai Lajos a III. ker. TVE középcsatára bedobta a negyedik gólt a világbajnok hálójába.

4:4.

És már vége is.

Illetve dehogyis van vége. A nemzetközi urak összeülnek a parton, előveszik a szabályzatot és már döntenek is: folytatni kell.

Folytatták. Széditő küzdelem volt, a vizilabda történetének talán máig legfantasztikusabb "ütközete". A harmadik "félidőben" 5:4. Az angolok javára.

A negyedikben - a meghosszabbitott játékidő leteltekor 5:5.

Megint egyenlitettünk. Ujabb hosszabbitás következett.

Az ötödik és a hatodik "félidő" szinte pontosan úgy zajlott le, mint az előző hosszabbitás. 6:5-ös angol vezetés után a második hosszabbitás második felében újra kiegyenlitettünk: 6:6.

A közönség dobogott, tapsolt, újrázott, soha még ilyan pólócsatát.

A játékosok szinte félholtan másztak a partra. Radmilovic, az angolok világhirü játékosa felkapta a parton kezeügyébe akadt rajzpisztolyt és tréfásan a homlokához szoritotta:

- Inkább agyonlövöm magam, de nem megyek vissza.

Persze, mikor felharsant a játékvezető újabb sipszava, csak fejest ugrott ő is a többiekkel, hogy folytassa a játékot, megkezdje a hetedik félidőt.

És ebben a hetedik játékrészben megváltozott hirtelen valami.

A mérkőzés során eddig mindig az angolok vezettek s nekünk kellett hallatlan, fogcsikorgató küzdelem, harc árán kiegyenlitenünk.

Most azonban, a harmadik hosszabbitás első részében . . . Homonnai II révén . . . 7:6.

Először vezettünk e széditő, már csaknem két teljes órája tartó mérkőzés során. Most mi élveztük azt a hatalmas lélektani fórt, amit adott helyzetben a vezetés ténye jelentett és az angolokra nehezedett a kiegyenlités mázsás feladata.

Nem oldották meg ezt a feladatot.

A nyolcadik "félidőre" már nem is ugrottak be a vizbe, hanem valósággal beestek a fáradtságtól. És ebben a nyolcadik félidőben már az angolok nem nyúltak labdához. Játékosaink tartogatták, dédelgették a küzdelem tárgyát, "Időre" játszottak, körbe-körbe úsztak, visszafelé indultak - és megtartották előnyüket.

Magyarország csapata tehát 7:6 -ra verte a Londonban, Stockholmban és Antwerpenben győztes, háromszoros olimpiai bajnok angol gárdát, ezzel a párizsi olimpia legnagyobb meglepetését szolgáltatta és egyben a magyar vizilabdasport addigi legnagyobb eredményét harcolta ki.

Nyolc félidő - négy teljes mérkőzés - elkeseredett, kemény, izgalmas küzdelme után győztesen szálltak ki a vizből.

Persze a sportban semmi sincs ingyen. Mindennek meg kell adni az árát. Az angolok ellen való kétórás roppant küzdelem fizikailag és szellemileg egyaránt megviselte a magyar játékosokat. A következő mérkőzésig nem volt elegendő idő ezt kipihenni, a kétórás pokoli harc következményei megakadályozták csapatunkat abban. hogy a következő találkozókon legjobb tudása szerint szerepeljen.

A belgák elleni mérkőzés még jól indult. Az első félidőben a magyar csapat vezetett 2:1 arányban, a fáradtság csak a második félidőben ütközött ki a játékosokban. Elveszitették gyorsaságukat, ólomnehéz lett karjuk, lábuk s a pihent belgák ostromát többé nem tudták elháritani. A második félidőben a belga csapat nagy fölényben játszott s a 2:1-es eredményt 7:2-re forditotta a maga javára.

A válogatott csapat ezzel a vereséggel elvesztette a reményét arra, hogy Párizsban teljes sikert arasson, a Bergwall-rendszer szerint azonban még játszhatott a helyezésekért. Következő ellenfelét, Csehszlovákiát 7:o arányban le is győzte, de aztán Svédországtól 4:1 arányban újra vereséget szenvedett.

Az olimpiai bajnokságot Franciaország csapata nyerte, 2. Belgium, 3. Egyesült Államok 4. Svédország, 5. Magyarország . . .

Az első mérkőzés káprázatos eredményéhez képest ez az ötödik hely talán sovány kis dolognak tünik, de hát Angliát legyőzni . . . ez mindenképpen csodálatos teljesitmény volt.

1912-ben, amikor a stockholmi olimpiáról két vereséggel tért haza a magyar válogatott, elkeseredett hangulat támadt a gyenge szereplés nyomában és a közvélemény keserüen állapi-

totta meg, hogy a vizipólót nem a magyarok számára találták ki.

Tizenkét évre rá változott a helyzet.

A párizsi olimpián a magyar vizilabdára felfigyelt a sportvilág.

S az olimpia után idehaza - tovább folyt az építő munka.

A III. ker. TVE és az FTC hosszú évek óta nagyszerű küzdelmet vivott, a bajnoki cím megszerzése mindkettőt egyformán sarkallta és ebből a versenyből a magyar vizilabda látott hasznot, az egészséges versengés fejlesztette az együttesek erejét s a játékosok egyéni képességeit.

Az FTC nem nyugodott bele a bajnokság elvesztésébe s ahogy Komjádi Béla éveken át dolgozott, hogy csapata elnyerje a bajnoki címet, éppen úgy dolgozott most a magyar vizilabda másik nagy nevelő egyénisége, Speisegger Ernő, hogy tanitványaival, az FTC játékosaival újra visszahóditsa a magyar bajnokságot.

És két esztendő elteltével, 1925-ben sikerült is a nagy terv: újból az FTC lett Magyarország vizilabda bajnokcsapata.

Érdekes, hogy 1925-ben az FTC és a III.kerület teljesen felcserélték előző évi szerepüket. Az előző két esztendőben, amikor a Kerület nyerte a bajnokságot, az FTC mindig a Magyar Kupa megnyerésével vigasztalódott. 1925-ben az FTC lett a bajnok s most a III. ker. TVE hóditotta el a Magyar Kupát s miután a döntőben éppen az FTC-t győzte le, a Magyar Kupa ezúttal is a bajnokság igazi visszavágójának, vigaszdijának bizonyult.

A bajnokság befejeztével aztán - mint már évek óta mindig - útra keltek a legjobb magyar csapatok.

A III. ker TVE tizennyolc túramérkőzést játszott 1925-ben.

Talán érdekes lesz az eredményeket is felsorolni:

Breslau:	Amateur Schwimmverein ellen	8:o
Breslau:	Stieglitzer SC ellen	13:o
Bécs:	IWASC ellen	14:o
Stuttgart:	SC Schwaben ellen	7:2
Mannheim:	Mannheimer SV ellen	4:2
Darmstadt:	Jung Deutschland ellen	8:1
Köln:	Poseidon Köln ellen	1o:1
Zutphen:	Het Y ellen	7:3
Amsterdam:	Het Y ellen	4:5
Amsterdam:	Amsterdam válogatottja ellen	4:1
Amsterdam:	Amsterdam válogatottja ellen	6:2
Kreefeld:	Kreefeld válogatottja ellen	12:1
Uerdingen:	Uerdingen válogatottja ellen	7:o
Elberfeld:	Nyugat-Németország válogatottja ellen	1o:o
Dortmund:	Dortmund válogatottja ellen	11:o
Görlitz:	Weddingen Görlitz ellen	1o:o
Liegnitz:	Liegnitzer SV ellen	14:o
Hindenburg:	Felső szilézia vál.ellen	13:o

Nem érdektelen egy kicsit boncolgatni ezeket a túraeredményeket. 1925-ben a III. ker. TVE 162 gólt dobott ellenfeleinek és mindössze 18-as kapott. Kilenc mérkőzésen ért el kétszámjegyü eredményt és ugyancsak kilenc olyan mérkőzést játszott, amelyen nem kapott gólt.

A többszörös bajnok Het Y-től elszenvedett vereség ellenére ezt a túrát százszázalékos sikernek kell elkönyvelni. És ezek a túrasikerek nagyban megnövetlék az óbudai egyesület nemzetközi tekintélyét is.

Természetesen.

S ha mindehhez hozzávesszük, hogy az FTC - tehát egy klubcsapat - ugyanebben az évben Párizsban 5:4-re verte le az olimpiai bajnok francia válogatottat, akkor egy pillanatra sem vitás: 1925-ben a magyar vizilabda már a világ legjobbja volt.

Ez különben ugyanennek az esztendőnek az őszén teljes mértékig bebizonyosodott.

A III. ker. TVE és az FTC játékosaiból alakult magyar válogatott a Császár-uszoda zsúfolt lelátói előtt 7:2-re verte az olimpiai bajnok francia csapatot.

Császárfürdő.

Ez az öreg uszoda látta a magyar vizilabda kezdetleges, első lépéseit, a bizonytalan rajtot - és ugyanitt született meg az első, igazi nagy siker, amely viszhangot keltett az egész világon . . .

És talán még többet ért el ennél.

Meghóditotta a vizilabda iránt addig nem különösebben érdeklődő magyar közönséget. A "Csaszi" ezen a mérkőzésen szüknek bizonyult az érdeklődők befogadására, ez a nagyszerü győzelem pedig további ezreket hóditott meg a vizilabda számára.

A diadal tehát kettős volt.

A magyar vizilabda világsikert aratott és - megtalálta az utat a magyar közönség szivéhez.

Nem sokkal a franciák legyőzése után a párizsi olimpia második helyezettje, Belgium csapata is meghajtotta zászlaját a magyar csapat előtt. A kölcsönt százszázalékosan visszafizettük.

1924-ben, az olimpián az angolok elleni heroikus mérkőzéstől fáradt csapat 7:2-re kapott ki a belgáktól.

1925-ben - 7:2-re vertük őket.

Ez a két győzelem az olimpiai torna két első helyezettje felett minden más érvnél jobban igazolta a magyar vizilabda klasszisát.

A céltudatos munka nyomán kialakult magyar stilus meghozta a gyümölcsét. A modern vizilabdajáték a magyar stilus - és benne a III. ker. TVE stilusa - nyomás alakult ki.

Mi volt ez a magyar stilus?

Azelőtt a vizilabda állójáték volt, amelyben a kombináció, az ötletesség csak másodrendü szerepet játszott. A legfontosabb a fizikum és az állóképesség volt és rendszerint a fizikailag erősebb csapat győzött.

A magyar vizilabdázók elmentek a göteborgi kisolimpiára, ahol ugyan még nem szerepeltek sikerrel, de sokat tanultak az akkor fénykorában levő svéd csapattól, amely a fizikum és az erőteljes játék mellett már a kombinációval is törődött. Tanulni ment a magyar csapat, aztán Párizsban és innét hazatérve alakitotta ki Komjádi Béla azt a kombinációra épitett mozgó játékot, amely alig egy évvel a párizsi olimpia után a magyar csapatot már minden ellenfél fölé emelte és ezt a stilust, a magyar stilust aztán átvette az egész világ.

A vizilabda a magyar játékosok kivitelezésében már nemcsak küzdelmes sport volt, hanem szellemes játék is, amelyben egyéni elgondolások, ötletes kombinációk és mindenek felett: a hét ember eggyéforrot összjátéka jelentette a sikert és volt titka az eredményességnek.

Az 1925-ös eredmények alapján vitathatatlan volt, hogy a magyar vizilabda a világranglista legelső helyére került. Szinte meteorszerü fejlődés csiholta ki ezt a sikert, amelynek nemcsak idehaza volt nagy visszhangja, hanem

Európa-szerte mindenütt.

A vizilabda idehaza is egyre jobban hóditott és a magyar-belga mérkőzés előtt például sor került a Budapest - Vidék találkozóra, amelyen a budapesti válogatott lo:3 arányban győzte le az Eger, Szeged és Baja játékosaiból összeállitott vidéki csapatot. Vidéken és Pesten egyaránt fellendült a vizilabdázó kedv és ebben a nagy lendületben egyre bántóbban, kirivóbban mutatkozott meg egy súlyos baj.

Hogy a világ tetején járó magyar vizilabdasportnak nincs korszerü, modern versenyuszodája.

A nagy sikerek után megindult a harc a sportuszoda kivivásáért.

És ez a harc - különös módon - sokkal nehezebbnek bizonyult, mint a legutolsóból az élre kerülni.

Mielőtt azonban még erre a nagy harcra sor került volna - súlyos csapás, kiheverhetetlen veszteség érte az óbudai egyesületet.

A III. kerületi Torna és Vivó Egyletben, amely éveken keresztül vezető vizilabda egyesülete volt az országnak és fejlődésében nemcsak utolérte az FTC-t, hanem két éven át el is ragadta az elsőséget a zöld-fehérektől,1925 őszén belső egyenetlenség ütötte fel a fejét. Ebben valószinüleg közrejátszott a bajnokság elvesztése, ami tagadhatatlanul fájdalmas volt, ezúttal azonban a következmények még sokkal súlyosabbnak bizonyultak.

A III. ker. TVE vizilabdacsapatának megteremtője és éveken át volt vezetője, Komjádi Béla ugyanis kilépett az óbudai egyesületből.

Az idő távlatában ma már aligha kétséges, hogy az óbudai egyesületben fellépett nézeteltérések talán nem is ok, hanem inkább alkalom volt arra, hogy Komjádi Béla abbahagyja az egyesületi működést. Komjádi Béla bármennyire is szerette a III. ker. TVE-t, nem egy egyesületet akart szolgálni, hanem - az egyetemes magyar vizilabdasportot.

Erélyesebb fellépéssel, vagy néhány barátságos szóval bizonyosan elsimithatta volna a helyzetet, de inkább azt a megoldást választotta, hogy otthagyja a klubot.

Ezt a feltevést támasztja alá az a körülmény is, hogy Komjádi Béla ugyanebben az időben búcsút mondott "civil" foglalkozásának is - csakhogy minden erejét a magyar vizilabdasportnak szentelhesse.

De nemcsak Komjádi Bélát vesztette el a III. ker. TVE.

Akadt a csapatnak néhány élvonalbeli, klasszis játékosa, akik - talán jogosan - azt a nézetet vallották, hogy ez az egyesület számukra Komjádi Bélával azonos.

Elindultak hát új klubot keresni és Komjádi Béla tanácsára az MTK-t választották. A kék-fehérek csapata 1925 őszén bekerült a bajnokság első osztályába és Komjádi Bélának az a terv lebegett a szeme előtt, hogy kiváló játékosokkal gyengébb egyesületet erősitsen meg.

Az MTK megerősödve egy csapásra valóban számottevő egyesületté emelkedett a vizilabda bajnokságban.

Komjádinak ismét igaza volt.

A megnövekedett vetélkedés tovább emelte a magyar vizilabdasport általános szinvonalát.

Persze a felejthetetlen vezértől kapott tanitás még sokáig megmaradt Óbudán. A III. kerületben különben is hagyománnyá, divattá vált a vizipóló, az eltávozottakat pótolni tudták az utánpótlás hatalmas tömegéből.

Igaz, 1926-ban a régi vetélytárs, a nagy ellenfél kerekedett felül, az FTC nyerte a bajnokságot és a Magyar Kupát is.

De amikor 1926 augusztus 17-én Európa legjobbjai a pompás, új Császár-uszoda partjain körbe vonultak, hogy aztán az első Európa-bajnokság keretében mérjék majd össze erejüket, a III. ker. TVE világklasszis vizilabdázója Barta István és Keserü Ferenc is ott haladt a magyar játékosok sorában.

És az a hét . . . csupa öröm, csupa diadal volt.

8:1-es győzelem Németország ellen, 5:o-ás győzelem a belgák felett /o:o-ás félidő után!/ és végül egy hősies 3:2 Svédország ellenében... Komjádi Béla fiai megnyerték az első Európa-bajnokságot és immár senki előtt sem lehetett vitás: ebben a sportágban a világ legjobbjai vagyunk.

Az Európa-bajnokság után pedig ismét nyakukba vették a világot a III. ker. TVE vizilabdázói. A hagyományos német körút ezúttal a következő eredményeket hozta:

Lipcse: Stern Leipzig ellen	8:8 /!/
Spandau: Wasserfreunde ellen	1o:4
Göppingen: SVG ellen	18:o
Quedlingburg: a város válogatottja ellen	16:1
Nordhausen: SV Nordhausen ellen	15:2
Mühlhausen: SV Mühlhausen ellen	16:3

Nürnberg:	Bayern o7 ellen	1o:2
Nürnberg:	Bajor válogatott ellen	4:2
Augsburg:	SV Augsburg ellen	8:3

Az 1927-es bajnokságot aztán - újra az FTC nyerte. Százszázalékos bajnokság volt ez, a zöld-fehér gárda minden mérkőzését megnyerte.

Igaz, a döntőt, a Kerület ellenit, megint csak hallatlanul nagy küzdelemben 5:3 arányban.

Aztán jött a Magyar Kupa döntője és ezen a mérkőzésen szenzációs eredmény született.

A III. ker. TVE 6:1-re verte nagy ellenfelét.

Az első félidőben Keserü I, Czele és Sárkány osztozott az óbudai gólokon, a második félidőben aztán a gólkirály Keserü I még kettőt dobott, majd újra Czele következett egy góllal és az FTC csak 6:o után érte el "tiszteletgólját."

Az 1928-as bajnokság talán a legérdekesebb, legizgalmasabb volt valamennyi közül.

A rajtnál megint csak az volt a nagy kérdés, hogy vajon az FTC, vagy a Kerület nyeri-e a bajnokságot? Az első forduló után azonban - minden papirforma fejtetőre állt.

Ugy kezdődött ugyanis, hogy az UTE fiatal csapata 3:2-re megverte a sokszoros bajnok FTC-t.

A Kerület aztán 3:o-ra verte az UTE-t és a Fradi elleni mérkőzésen szinte már a győzelem - és ezzel a bajnokság is a kezében volt.

Pedig az óbudaiak csapata erre a bajnokságra ismét meggyengült. Legendás gólkirálya, Keserü Ferenc is elhagyta az egyesületet és az MTK-hoz kérte átigazolását.

A III. ker. TVE azonban még Keserü Ferenc nélkül is nagyon veszélyes volt. Az FTC elleni mérkőzésen a félidőben Czele és Musitz góljaival már 2:o arányban vezetett, amikor az FTC rákapcsolt s a pazar formában levő Vértesy két góljával kiegyenlitett s a hajrában Keserü II. révén a győzelmet is megszerezte.

Ez után a mérkőzés után nagyon érdekes helyzet alakult ki a bajnokságban. Valamennyi csapat három mérkőzést játszott és öt egyesületnek egyaránt négy-négy pontja volt. Ez az ötös holtverseny a csapatok többségének közel egyforma játékerejéből alakult ki. Nem volt többé biztos mérkőzés, mindenkit érhetett baleset.

Igy történt, hogy a Kerület megverte az UTE-t, az az UTE legyőzte az FTC-t, az UTE a III. ker. TVE-t, a III. ker. TVE az MTK-t, az MTK a MAC-ot, a MAC az UTE-t.

Az ötödik forduló után azonban a bajnoki cimért folyó nagy küzdelem már ismét a "nagy kettes" az FTC és a III. ker. TVE párharcává szükült. Ez a fej-fej melletti küzdelem azt igérte, hogy a bajnokság ebben az esztendőben - és kiirása óta először - gólarányon fog eldőlni.

Az utolsó forduló előtt az FTC és a III. kerület 8-8 ponttal állt a táblázat élén. Az FTC gólaránya kedvezőbb volt, mert huszonnyolc gólja ellenében csak hatot kapott, mig a Kerület ugyancsak hat kapott gólja mellé addig csak huszonegyet dobott. Ez az előny azonban csak látszólagos volt, mert a hátralevő ellenfelek tekintetében a III. kerület lényegesen jobban állt. A kerületnek ugyanis az utolsó helyezett

OTE volt a hátralevő ellenfele, amellyel szemben nagy gólarányjavitásra volt kilátás, ugyanakkor azonban az FTC-re még kemény küzdelem várt a MAC elleni utolsó mérkőzésen.

Előbb a III. ker. TVE - OTE mérkőzést játszották le. A két óbudai csapat találkozása már abból a szempontból is érdekes volt, hogy ez volt az első bajnoki mérkőzés Magyarországon, amelyet este, villanyfény mellett játszottak le. A kerület persze kénye kedve szerint győzött, a csatárok szorgalmasan dobálták a gólokat, tizenhétig meg sem álltak és igy a 17:o-ás győzelem után a III. ker. TVE gólaránya 21:6-ról 38:6-ra javult.

A bajnokságért versengő két csapat között a helyzet az FTC utolsó mérkőzése előtt ez volt:

1.	III. ker. TVE	38:6	lo pont
2.	FTC	28:6	8 pont.

Tiz gól előnye volt a III. kerületnek, ami azt jelentette, hogy az FTC-nek utolsó mérkőzésén legalább 11:o-ra kell győznie, ha bajnok akar lenni.

Ez pedig valószinütlennek látszott.

Az FTC köreiben éppen ennek a reménytelenségnek a hatása alatt elkeseredetten fogadták a III. ker. TVE 17:o-ás győzelmét, sehogysem akartak belenyugodni abba a körülménybe, hogy villanyvilágitás mellett játszották le a mérkőzést - óvási okot fedeztek fel. El is határozták az óvást, ami azonban a későbbiek során feleslegessé vált. Nem következett be ugyanis az az előre megjósolt helyzet, hogy a bajnokság gólarányon dől el. Az FTC ugyanis utolsó mérkőzésén csak 2:2 arányú döntetlent ért el

s igy most már nemcsak rosszabb gólaránnyal, hanem egy pont külömbséggel is a III. ker. TVE, a bajnokcsapat mögé szorult.

És ez volt az utolsó fellángolás.

A III. ker. TVE még évekig ott tanyázik ugyan a magyar vizilabdasport élvonalában, de bajnokságot többé nem nyer s a bajnoki táblázaton is mind lejebb és lejebb süllyed.

A Komjádi-kor véget ért.

ÓBUDA EGYESÜLETEI

Kisebbfajta népvándorlás egy tenyérnyi területen. Klubok jöttek, klubok mentek, egyik kisebb volt, mint a másik. Egy időben két óbudai összefutott valahol, rögtön úgy érezte,hogy klubalapitással kell megünnepelnie a váratlan találkozást. Tudtak álmodozni. Két pohár összecsendült, a tervek egyre csillogóbbá váltak, már látták, hogyan emelkedik világhirre az ő csapatuk, hogyan győzi le a földkerekséget,sőt még a helyi riválisokat is. Aztán elkezdték törni a fejüket: mi is lehetne hát az új csapat neve s csak a legvégén jutott eszükbe, hogy mindehhez nem ártana talán némi bázisról is gondoskodni.

Csapatok jöttek, csapatok mentek, apró érként törtek a felszinre, csillogtak, mocorogtak egy ideig, aztán eltüntek egy nagy szikla alatt, mint a buvópatakok s mire a tuloldalon ismét felbukkantak, talán a szinük is megváltozott egy árnyalattal.

Igyekeztünk gyors névsort készitení, végigfutunk a régi és az ujabb Óbuda egyesületein. Célunk nem csupán az, hogy édes nosztalgiá-

kat ébresszünk, jóllehet néha az sem kellemetlen. Szeretnénk valami módon bebizonyitani, hogy különös kerületünkben sosem unatkoztak az emberek. A semmiből is tudtak maguknak célt és értelmet teremteni, vagy ha mást nem, legalább kedves játékszert, amelyért érdemes volt áldozni, amelyet nagyon lehetett szeretni.

Bizonyosra vesszük, hogy a névsor nem teljes. Számitunk rá, hogy idős és érdemes sportemberek állitanak majd meg az utcán: bennünket miért hagytatok ki, haj, az az átkos széthúzás. Elnézésüket kérjük, de ugyanakkor úgy érezzük majd: ez is a mi tételünket igazolja. Óbuda pezsgő, szines életének valamennyi árnyalatát még a mienknél lényegesen nagyobb történetirói talentum se hozhatná felszinre. Ime a névsor.

Budapesti III. kerületi Torna és Vivó Egylet

Stern József dr., Sziklai Salamon dr. és Ruda Győző kezdeményezésére 1887-ban alakult meg a Budapesti III. kerületi Torna Vivó Egylet. Munkásságának első évtizedét a torna, vivás, úszás, atlétika, majd a füleslabda fejlesztése töltötte ki.

1901-ben a labdarugás első népszerüségi hullámaaz egyesület vezetőségét a futballszakosztály megalakitására késztette s az első váratlan eredmény - az UTE ellen elért 2:1-es győzelem - hosszú és tevékeny munka alapjául szolgál.

A bajnokságok kiirásakor a "Kerület"-et is a résztvevők között találjuk, de az eredmények soká váratnak magukra. Csak 1910-11-ben sikerült az URAK legyőzésével megnyernie a II. oszt. bajnokságot.

Az 1911-12-es bajnokság tavaszi fordulójában kitünő eredményeket ér el, az MTK-t 1:o-ra, a BAK-ot 2:1-re, a Törekvést 2:o-ra, a Terézvárosi TC-t 5:1-re, az NSC 5:4-re, a MAC-ot 2:1 arányban veri, mégsem képes az első osztályban megkapaszkodni. A II. osztályban azonban csak átszállójegyet vált, veretlenül, 1o6:1o-es gólaránnyal nyeri a bajnokságot és újra egy osztállyal feljebb léphet.

Ez után fokozatosan erősödik a csapat s az Auguszta-serleg mérkőzésein már a III. helyet foglalja el. A következő évek során állandóan az I. osztály középmezőnyében tanyázik, 1924-25-ben negyedik.

Nemzetközi kapcsolatainak kiépitésével a TVE külföldön is jó nevet szerzett magának. A félelmetes prágai DFC-t 1916-ban 4:3-ra veri. 1917-ben, fennállásának harmincéves jubileumán 4:2-re veri az osztrák Rudolfshügelt. Szép sikerrel portyázik Ausztriában, Lengyelországban és Portugáliában. Sok kiváló játékosa szerepel az országos válogatottban. Biró Sándor /később a Hungária, az MTK és az Ujpest szineiben is/ 53 alkalommal, Kompóti-Kléber Gábor /mint az MTK és a Hungária játékosa is/ 22 válogatottságig jut. Fenyvesi László 3, Drössler Béla és Neuhaus János 2-2, Győri II. József, Horváth László, Hönich Lajos, Stark József, Szabó Jenő és Werner Ignác 1-1 alkalommal szerepel a magyar válogatottban.

A profiliga tiz esztendeje során a "Kerület" 194 mérkőzést játszik, ebből 75-öt megnyer, 8o-at elveszit, 39 alkalommal döntetlenül mérkőzik 343:387-es gólarányával, 189 pontjával a Ferencváros, Ujpest és az MTK mögött negyedik a profiliga /1926-1937/ összesitett táblázatán.

A klub tagja volt az atlétikai, a labdarugó, asztalitenisz, tenisz, torna ökölvivó, úszó és vivó szövetségnek. A "Kerület"-et fennállásának különböző időszakaiban Stern József, Oderszky Ferenc, Paulin János, Tóth István, Vértes Imre, Hegyi Mátyás és Sporkó Lajos vezette.

Budai Testvériség

A klub 1928-ban alakult, a Vérhalomból kivált ifjúsági játékosok körül. Hét esztendeig a MOVE-bajnokságban szerepeltek. A Pasaréti úton és a Határ utcai pályán játszották mérkőzéseiket. A BLASZ V. osztályában folytatták szereplésüket és a II. osztályig jutottak. 1936-ban beolvadtak az OTE-ba.

Duna Budapesti Evezős Egylet

Az Evezős Szövetség tagegyesületeként működtek. Csónakházuk és sporttelepük az Ujlaki rakparton állt. Az Egylet főtitkári tisztjét Szücs József dr. viselte.

Dunaparti FC

1927-ben alakultak, a Magyar Ifjusági Labdarugó Liga első osztályában küzdöttek. Pályájuk a Sajka utcai és a Lukácsfürdő közti üres telken állt. Utánpótlásról nem gondoskodhattak, azonos gárdával játszottak évről-évre. 1933-ban az együttes kiöregedett az ifikorból és akkor megszüntek. Mérkőzéseiket a Határ utcában és a Vérhalom pályán játszották.

ETSC

1930-ban szervezték egyesületüket. A MOVE-bajnokság első osztályában játszottak. Mint a legtöbb kisegyletnek akkoriban csak labdarugó szakosztályuk volt. Kék-piros volt a klubszinük. 1944-ben feloszlottak.

Filatorigáti MOVE

Filatorigáti fiatalok alapitották 1924-ben. A MOVE II. osztályában kezdtek, 1932-ben a BLASZ bajnokság ötödik osztályában játszottak. Fekete-piros volt a klubszinük s albérlőként az OTE pályán müködtek. 1935-ben kiöregedtek a játékból és - utánpótlás hiján - kimondták feloszlásukat.

Gázgyári MTE

192o-tól tiz esztendőn át önképzőkörként müködtek, dalos és szinjátszó szakosztályuk szép sikereket ért el. 193o-ban bajnokságot nyertek és - ekkor már Gázgyári MTE néven -egy osztállyal feljebb léptek. 1938-ban az NB III-ba, 1943-ban az NB II-be kerültek. 1948-ban bajnokságot nyertek az NB II-ben, osztályozót játszottak az NB I-be jutásért. Egy évre rá kiestek az NB II-ből, 1951-ben visszakerültek, majd 1952-ben újra kiestek. 1959-be a BLASZ I. osztályából felkerültek az NB III, majd az NB II osztályba, jelenleg az NB III-ban szerepelnek.

A felszabadulás után a labdarugás mellett asztalitenisz, férfi és női kézilabda, evezős, horgász, úszó és természetjáró szakosztályuk is sikerrel müködött.

GROWE

A Kalapgyáriak 1926-ban alakultak. Érdekes módon a "túlsó" végén kezdték, elsőnek az öregfiúk csapatát szervezték meg. 193o-tól hat éven át a Cégligában játszottak, 1936-ban aztán feloszlottak. 1952-ben - egy évre - újra

megszervezték az öregfiúk csapatát.

III.ker. FC

A profikorszak terméke. 1926-tól 37-ig a Budapesti III. ker. TVE hivatásos labdarugócsapata szerepelt ezen a néven.

III. ker. Munkás SE

1916-ban alakultak. A szakszervezeti sportot képviselték - huszonkilenc évvel a felszabadulás előtt. Labdarugócsapatuk a BLASZ III. osztályban szerepelt. Szép sikereket értek el sakkozóik és munkás-szinjátszóik. Labdarugómérkőzéseiket - piros-kék mezben - az OTE és a Vérhalom pályáján játszották.

III. ker. SC /Vadnyugat/

1924-ben alakultak. A MOVE II. osztályában kezdtek, de két év múlva felkerültek az I. osztályba. A piros-fehér csapat az OTE pályán játszotta mérkőzéseit. 1936-ban a "Vadnyugat" is feloszlott.

III. ker. SE /KSE/

1922-ben alakultak. Lila-fehér szineik a BLASZ-bajnokságban vibráltak. A Vérhalom-pályán játszották mérkőzéseiket és 193o-ban a Vérhalomba olvadtak be.

III. kerületi Textilfestő Torna és Vivó Egylet

Többszöri névváltoztatás, rengeteg kemény küzdelem után a nemes TVE jogutódja, sok szép óbudai sporthagyomány folytatója.

1945. márciusában - éppúgy, mint 58 évvel azelőtt - benépesült egy kis szoba. Óbuda sportrajongói elhatározták, hogy sportegyesületet kell létesiteni a III. kerületben. Az

első ülés nem tartott soká. Hamarosan kimondták a III. kerületi Munkás Egyesület megalakulását.

A pályát német ágyúk nyomai éktelenítették, az öltözőből minden faanyag eltünt. De az óbudaiak mindig szivesen dolgoztak a sportért. Mégis kisebbfajta csoda, hogy a III. kerületi labdarugók már ott voltak az első bajnokság rajtjánál. Sőt, az őszi bajnokság II. osztályát meg is nyerték. Egyetlen huszáros lendülettel a legfelsőbb osztály küszöbére jutottak. Aztán ott megtorpantak. Osztályozót kellett játszaniok az NB I-be jutásért és az osztályozót a Budafok csapata nyerte.

A koaliciós viták során Óbuda a demokratikus ifjúság tömegszervezetéhez csatlakozott, a Munkás Egyesület III. kerületi MADISZ-ra változtatta nevét. Az egyesület rohamosan erősödött. Egész Óbuda magáénak érezte, szerette és támogatta. Élvonalbeli kézilabdázóit a Goldberger patronálta, a Leipziger és a textilgyárak segitségével müködtek atlétái, evezősei, labdarugói. Minden jel arra mutatott, hogy megvalósul a régi álom, nagy reprezentativ, országos jelentőségü sportklub körvonalai bontakoztak ki Óbudán.

Aztán 1947-ben újra megoszlottak az erők. A szociáldemokrata párt sportszakosztálya létrehozta az Óbudai Barátságot és ezzel újra fellobbant az ősrégi ellentét, a TVE - OTE viszály.

A "Kerület" ismét változtatott a névtáblán, 1947-ben III. ker. TVE néven küzdött - újra az NB I-be jutásért. Osztályozót kellett játszania a Testvériséggel. A győzelem csaknem bizonyosnak látszott. Tárgyalások is folytak, egy régesrégi könyörtelen áramlat megfordult: senki

sem akart eltávozni, sőt, klasszis labdarugók jelentkeztek még a legnagyobbak közül is: szívesen játszanának Óbuda NB I-es csapataban.

A mérkőzést a Testvériség nyerte, 11-esből lőtt góllal. Azóta sem támadt hasonló lehetősége Óbuda labdarugó sportjának.

Még szerencse, hogy a vizilabdázók feledtették a csalódást. 1948-ban Somóczy Lóránt dr. vezetésével Óbudára költözött a MAFC teljes OB I-es vizilabdacsapata. A III. ker. TVE pólózói - Komjádi Béla óta először - a legjobbak között szerepelhettek. A bajnoki rajt keservesnek igérkezett. A villámgyors egri csapattal kellett játszani az öreg Csasziban! A lelátók zsúfolásig megteltek, és este dalolt egész Óbuda. Óbuda vizilabdázói 6:1-re verték az egrieket. A hat MAFC-ból átigazolt játékos mellett az egyetlen "ős óbudai", Kalapos Sándor egymaga öt gólt lőtt.

Ez az 1948-as esztendő volt az egyesület életében a háborút követő időszak csúcspontja. A vizilabdázók mellett Abád Előd röplabdázói is a bajnoki címért küzdöttek, az NB II-ben kergették a labdát Óbuda férfi és női kézilabdázói is. Ugy tünt: hatvenegy év után végre mégis "nagy sport" alakul ki a III. kerületben.

Most sem sikerült. 1950-ben újabb átszervezés kezdődött a magyar sportéletben, megalakultak a hivatali és szakszervezeti egyesületek. A vizilabdacsapat teljes egészében a Honvéd szineiért küzdött tovább, a textiles sportolókat később a Bástya vette át. Óbuda sorsa is biztatónak tünt. Ugy határoztak, hogy a III. kerület lesz Budapest textilközpontja és a szakszervezet nagy sportegyesületének otthona. Megalakult a Vörös Lobogó III. ker. TVE.

A jó elgondolás nem vált valóra. Nem tudni . . . talán az egyes üzemek meg nem értésén

bukott el. Mindegyikük saját magának akarta az egyesületet s alig volt hajlandó támogatni olyat, amelyik nem az ő nevét viseli. 1952-ben a "Kerület" kiesett az NB II-ből, ekkor már csak egyetlen üzem, a Textilfestő állt a III. kerületiek sportklubja mögött.

A Textilfestő vezetősége hosszú éveken át magányos, szinte megható harcot folytatott - legalább a nagyság látszatának fenntartásáért. A "Kerület" atlétái a szakosztály fennállásának második évében már ifjúsági bajnokságokat nyertek, aztán - szinte varázsütésre - szétszéledtek. Vívószakosztály alakult és a versenyzők már -már a legjobbak között forgatták a fegyvert. Ma? Nincs szakosztály, nincs versenyző. A kosarasok már NB-szinten dobálták a nagy labdát. Hová lettek? A cselgáncsozók már az országos bajnoki címekért küzdöttek. Azóta ők is eltűntek Óbuda szőnyegeiről.

Csak az úszók loptak vissza valamit a régi, Komjádi-szerü csillogásból. A Kerület szakosztálya mindvégig kizárólag saját nevelésü versenyzőkkel dolgozott. 1960-ban, az angolok elleni viadalon három óbudai versenyző - Korényi Olga, Csizmadia Ibolya és Csörgey Erika - is szerepelt a magyar válogatottban. Csizmadia Ibolya hat alkalommal szerepelt a válogatottban, Korényi Olga országos csúcsot úszott 100 háton, három egyéni országos felnőtt bajnokságot nyert ebben a számban, húsz alkalommal húzta fel a címeres mezt és Helsinkitől Rio de Janeiróig valósággal körülúszta a világot. Horváth László és Kreisler Mária mint a Budapest-válogatott tagja járt külföldön.

Azóta ez a korszak is elmúlt. Ma a "Kerület" úszói ismét az alapfokról próbálják szivós munkával feltornászni magukat.

A TTVE - mint nyolcévtizedes története során mindig - ma is a nagy lehetőségek klubja. A világvárossá fejlődő Óbuda majd megköveteli, hogy ezek a lehetőségek valóra is váljanak. Később a fejlődés során 1952-ben csak nagy küzdelem után maradt le, hogy az NB I-be jusson. Azóta több kevesebb sikerrel szerepel, jelenleg az NB III. osztályban.

MOVE Csillaghegyi MTE

1921-ben alakult, atlétái, labdarugói és úszói sikerrel szerepeltek különböző versenyeken. Csapatuk a KÖLASZ I. osztályában kezdett játszani.

Óbudai Football Kör

Alakult 1911-ben, az Ifjusági Labdarugó Szövetség keretében. 1918-ban a BLASZ III. osztályában játszottak. Állandó anyagi gondok gyötörték az OFC-t, 1933-ban játékoscsábitás vádja miatt eljárás indult ellenük, mire kimondták felosztásukat.

Óbudai Sport Club

Egy jellegzetes óbudai sportviszály következtében alakultak meg. 1919-ben az OTE-ból kivált tagok gyültek össze lila-fehér lobogója alatt. Atléták, tornászok akadtak soraikban, labdarugócsapatuk a BLASZ III. osztályban szerepelt. 1924-es feloszlásukig az OTE-pályán játszottak. Szóval mégsem lehetett olyan végzetes az a harag.

Óbudai Testedzők Köre

1919-ben alakult az Óbudai Dohánygyár munkásaiból. Az ILSZ-ben kezdtek, az 1919-20-as bajnokságban megnyerték a BLASZ III. osztály

északi csoportját és osztályozó körmérkőzésen vettek részt a II.osztályba jutásért. Frank József és Kovalik Mihály irányitása mellett müködtek 1930-ban bekövetkezett feloszlásukig.

Óbudai Torna Egylet

1872-ben alakult. A szervezett óbudai sport nemsokára centennáriumát, századik születésnapját ünnepli. Érdemes néhány tüzetesebb pillantást vetni azokra a hősi időkre.

Gergelyi Jakab 1870-ben szerzett tornatanitói oklevelet. Azonnal munkához látott. Az óbudai református templom udvarában saját költségén nyári tornahelyiséget rendezett be és két teljes éven át dijtalanul tornásztatta az óbudai iskolásgyerekeket. Tessék jól figyelni: száz évvel ezelőtt gyermektornát rendezett társadalmi munkában! Az ügy ma is halálosan modern és elismerésre méltó. A siker ott jelentkezett, ahol senki se várta volna. Óbuda vezetői 1872-ben elrendelték a polgári és elemi iskolákban a rendszeres, kötelező testnevelést. Gergelyi a polgári, Gyulányi és Szente a két elemi iskola tornatanára lett.

Szinte ezzel egy időben támadt egy másik végtelenül modern felismerés. Annyira modern, hogy szinte azt kivánjuk: bárcsak a mai szülők is eljutottak volna már idáig. Óbudán felismerték, hogy ami a gyereknek jó, az a szülőnek sem árthat és 1872. június 5-én összehivták az Óbudai Torna Egylet első közgyülését. Ezen az alakuló ülésen Végh János elnöklete alatt Gyulányi János mutatta be az alapszabályok tervezetét, mert egy testnevelőnek már 1872-ben mindenhez kellett értenie. Müvezetőül/igy hivták akkor az edzőt/ Gergelyi Jakabot választották meg és végeredményben ez volt a legkevesebb.

A következő évek mozgalmasak voltak. 1875-május 23-án már ott vannak az óbudaiak a Nemzeti és a Budai Torna Egylettel közösen megrendezett tornaünnepélyen, az Orczy-kertben.

Borostyáni Nándor "A nap hősei" cimmel hosszú tárcát szentel a Vasárnapi Ujságban ennek a tornásznapnak. Igy ir:

- Az elmúlt nemzedék megérdemelte Berzsenyi Dániel korholó szavait, a mai magyar fiatalság azonban helyre akarja hozni azt, amit az előbbi ivadékok elmulasztottak a testképzés körül. Vannak csolnakászaink, tornáraink, atlétáink, akik olympiai viadalokat rendeznek modern regatták, disztornászat és atletikai versenyek alakjában. Az iskolák tornahelyiségeiben edzett nemzedék nő fel. Igy dákóforgatás mellett a nyújtó, bak, rohamdeszka, ugróasztal, mászóárbóc és versenyfutás porondja is szerephez jut. A vörös ing már nem szibarita vázakat takar.

Egy szó bizonyára megütötte a figyelmes olvasó szemét. Hogy a derék krónikás olympiai viadalokról ir.

1875-ben!

Amikor Pierre Coubertin még csak tizenkét esztendős kis legény volt és újkori olimpiákról nem is álmodozott. Óbudának is része van ebben s mindez arra int, hogy 197o-ben is nyugodtan gondolkozhatunk világméretekben.

Az egyesület zászlaját 1878. június 16-án avatták fel. 1879-ben kezdődött a vivás gyakorlása Izsépy László vezetése alatt.
Ebben az évben alakult a korcsolya szakosztály is.

Az OTE fejlődéséről tanuskodnak a következő esztendők is. 1891-ben a harmadik országos tornaünnepélyen az egyesület tizenöt tagja

vett részt. Most pillanatnyi megtorpanás, Ruh Géza müvezető betegeskedik, a Kórház utcai új iskola felépitéséig a tornaszakosztály a Korona vendéglő szük udvarába szorul.

1895-től egy kiváló szakember, Szaffka Manó lesz a tornászok müvezetője. December 27-én már a Kórház utcai új iskola csarnokában tartják a disztornát. 1896-ban az egyesület tagjai részt vesznek a Zombori Sport Egylet nyári viadalán, a Sportvilág siófoki versenyén, a margitszigeti sportünnepségen és a MAC téli vetélkedőjén. Az OTE tornászai e négy versenyen maroksz&m nyerték a dijakat. Sassa Károly 13-at, Schelling Ödön 11-et, Lenz József 5-öt, Frey Ferenc, Mottl János és Rupp Jenő 2-2-t, Árgay Ferenc és Martin Gyula 1-1-et.

Ebben az évben az egyesület két háziversenyt is rendezett. Egyet a Római Fürdőben, egyet a tornacsarnokban. Indultak a millenniumi disztornán és a III. kerületi Torna és Vivó Egylet zászlóavató ünnepségén.

Két nagy egyesület müködött "testvéri" egyetértésben Óbudán, versenyzői ott voltak az ország legjobbjai között, a szakosztályok minden sportbeli igényt kielégitettek.

Szép lenne ezt a mondatot ugyanennyi joggal a közeljövőben egyszer újra elmondani.

Az OTE történetének egyik fénypontja a millenniumi versenypálya megnyitója. Az ország valamennyi sportolója által régóta hőn óhajtott első modern versenypályát, a Millennárist 1896. május 14-én az Óbudai Torna Egylet viadalával avatták fel.

Ez a viadal a Pesti Hirlap és a Herkules tudósitásai szerint a következőképpen zajlott le.

- Versenybirák voltak az /figyeljünk a kezdőbetükre/ Országos Torna és Sport Bizottság részéről dr. Berzeviczy Albert, dr. Gerenday György, dr. Téry Ödön, dr. Perger Ferenc, dr. Hudomel József, Kun Gyula, Mérő János, Márkus József és Iszer Károly. Az Óbudai Torna Egylet részéről: Gergelyi Jakab, az OTE elnöke. Továbbá Bábel Rezső, a III. Kerületi Torna és Vivó Egylet müvezetője, dr. Ottó József, a BTC alelnöke, Bokelberg Ede, az MTK müvezetője, Ruh Géza, az OTE választmányi tagja. Versenyintéző Szaffka Manó, az OTE müvezetője. Helyettes versenyintéző dr. Botzenhardt Ferenc, az OTE titkára.

A müsor az ötös versennyel /pentathlonnal/ kezdődött, ebben a számban tizenhatan /!/ indultak. Az ötös verseny távolugrószámát Gerencsér László /MAC/ 597 cm-rel nyerte Zachár István előtt. A súlydobószámot Schelling Ödön, az OTE versenyzője nyerte 11,52 m-rel, második Réthy Pál. Az "ötös" harmadik versenyszámában, a 4o2 m-es futásban Gerencsér László győzött. A gerelyhajitó számot Gillemot Ferenc, a BTC versenyzője nyerte 22,25 m-es dobással Porteleky László előtt. Az ötödik számban, a birkózásban a gerelyhajitás két győztese lépett szőnyegre. Porteleky László kétvállra fektette Gillemot Ferencet, ezzel megnyerte a versenyt. Jutalma aranyérem és tiszteletdij lett. Gillemot nagy ezüstérmet nyert.

A verseny második része összetett torna /müszabadgyakorlat, nyújtó, lóugrás/ volt. Három versenyző közül az első dijat /aranyérem/ Kokas Gyula nyerte, a másodikat /ezüstérem/ Martin Gyula az OTE versenyzője.

A harmadik rész atlétikai számokból állt. A magasugrásban hat versenyző indult: 1. Sajó Béla /BTC/ 185 cm, 2. Egerzeiger Gyula /MTK/ 175 cm. Súlydobás magasba, négy induló közül: 1. Schelling Ödön /OTE/ 49o, 2. Freund Sándor /MTK/. A 33 kg-os súlyemelésnél a súlyt 2o centivel a föld felett kellett elinditani, innét zárt lábakkal és nyújtott térddel lassan a mellhez kellett emelni és onnét nyugodtan a fej fölé tolni. Horváth István, az MTK atlétája 51 alkalommal ismételte meg ezt a mozgássorozatot és megnyerte a versenyt. Kellner Gyula, a BTC versenyzője 49-ig jutott. A 8o4 méteres sikfutást Sacher Gusztáv nyerte 2 perc 17 másodperccel. A kalapácsvetés első két helyén a két MTK-s Reismann fivér, Rezső és László végzett. Reismann Rezső győztes eredményét már akkor hiába kerestük volna a világranglistán. 15,95 m-ig jutott.

1897-ben már negyedszázados fennállását ünnepelte az OTE.

Az ezüstjubileumra kis füzet jelent meg: "Az Ó-budai Torna-Egylet Története 1872-től 1897-ig. Irta: Hilbert Vilmos választmányi tag. Kiadta 25 éves fennállása emlékére az Ó-budai Torna-Egylet. Budapest, 1897. Nyomatott Wimmer Márton könyvnyomdájában, III. ker. Serfőző-utca lo.sz."

1899-ben már futballoztak is a "Gödörben", de a csapat 2 év múlva pályahiány miatt kénytelen volt beszüntetni müködését. 19o8-ban a BLASZ III. oszt. bajnokságban indultak. 1921-ben a II. oszt. Stobbe-csoportban bajnokságot nyertek, az I. osztályba jutásért a Főv. T.Kör csapatával kellett mérkőzniök. Az óbudaiak 1:o-ra vesztettek.

1928-tól 1939-ig a MOVE, majd ismét a BLASZ bajnokságban játszottak.

Aztán egy gyülésen felállt Gáldy Béla iskolaigazgató és bejelentette: a kormányzat úgy látja jónak, hogy a kerület sportját a jövőben egyetlen egyesület képviselje. Bizonyos ÁMOTE. Szép hosszú nevet takart ez a rövidités: Budapesti III. kerületi "Árpád" Magyar Országos Véderő Egylet Óbudai Torna Egyesülete...

Hosszúságánál csak értelmetlensége volt nagyobb.

Az igazgató mindjárt felszólitotta az összeolvadó két egyesület "nem kivánatos" elemeit, hogy lépjenek ki saját jószántukból.

Nem léptek ki.

Egyikük felállt és mindannyiok nevében mondta:

- Nem lépek ki. Én itt születtem, itt akarok meghalni, engem innen csak kizárni lehet.

Szép volt.

De ki figyelt már az emberségre, ki törődött már a sporttal?

Táborhegyi MOVE

193o-ban alakultak a Táborhegy környéki fiatalokból. Labdarugócsapatuk a MOVE II. osztályában szerepelt, de már 1934-ben feloszlott. Kék-fehér volt a klub szine, mérkőzéseiket a Bécsi úti Drasche-pályán játszották.

Ujlaki FC

Az egyesületet 192o-ban alapitotta Dorner Gyula, Krics József és Silberer Ede. Bécsi úti pályájukon az előkészitő osztályban kezdték a bajnoki szereplést. Jó éveik a felszabadulás után érkeztek el. 1948-49-ben az NB III-ban; 5o-ben, a félfordulós bajnokság után, az NB II-

ben játszottak. 1951-től hét esztendőt a BLASZ-bajnokságban töltöttek, 1958 óta ismét az NB III. mezőnyének tagjai.

Vérhalmi Football Club

A Vérhalom 1911-ben alakult, az első világháború után Harcsa József és Schmidt Ottó szervezte újjá. 1918-ban megnyerték a III. osztályú bajnokságot, egy évet a II. osztályban töltöttek, aztán játékosaik tömeges átigazolása miatt újra kiestek.

A SZEMTANU VALLOMÁSA

1920 szeptemberében alakitottuk meg az UFC-t. A mostani Harrer Pál utcában volt egy kiskocsma, a "Lizi mámi", oda gyültünk mindannyian. A téglagyárnak nem volt kultúrterme, a téglagyárnak tulajdonképpen semmije sem volt. A gyárat 1908-ban alapitották, Ujlaki Mészégető néven. Lengyelországból, meg a felvidékről hoztak munkásokat, akik értettek a mészégetéshez. Hát innét van, hogy a mi csapatunkban is Dvornykok, Sesztákok, Zlochok szerepeltek.

Volt igény a focira, külön kis falu volt a gyár lakótelepe. Hatszáz család, vagy kétezer lélek, csupa srác. Rugtuk is reggeltől estig a fészerek mögött, egy Balzam nevü területen. Hogy miért hivták azt a kopár tisztást Balzamnak, arról fogalmam sincs. Akkoriban persze nem is kérdezgettük, ha Balzam, hát legyen Balzam. Amikor aztán télen kiürült a fészer a száraz árutól, akkor ott treniroztunk. Fedett helyen. A mienk volt a földkerekség első fedett futballpályája. De még 45 után is használtuk ezt a helyet. Tornateremnek.

A meccseket aztán a Vérhalom pályán, vagy a Hévizi úton játszottuk le. A pályáért természetesen bérleti dijat is szedtek. Hát mi ezen úgy segitettünk, hogy évről-évre eladtuk egy-egy játékosunkat, aztán ebből a vételárból futotta.

Egyetlen szerelésünk volt, azt is a játékosok vették. Meccs után úgy huztuk le egymásról az átizzadt szerelést. Egyik csapat levetette, a másik belebújt, melegtrikó mez volt ez a javából.

Edzőnk persze akkoriban nem volt, az idősebb játékosok mondták meg, mit kell csinálni az edzésen és a mérkőzésen. A tagdij 1o-2o fillér volt, ezt bérfizetéskor könyörtelenül levonattuk mindenkitől. Nem kell azt hinni, hogy ez valami csekélységnek számitott, hiszen akkoriban heti tizenöt pengő volt egy munkás fizetése.

Csunya település volt a téglagyáré, az egyszer bizonyos. A téglagyár már akkor is csak úgy kapott munkást, ha szálással, lakással édesgette magához. Hát persze amilyen lakás az volt! Minden lakásban 3-4 család lakott. Közös konyhára nyiltak a szobák. Minden familiának jutott egy-egy szük és sötét kis odu és mivel 3-4 gyereknél senki sem adta alább, elképzelhető milyen zsúfoltság volt ezen a telepen. De azért minden ház végében elkeritettek egy négyzetméternyi kis földdarabot, és oda virágokat ültettek. Többnyire hajnalkát. A hajnalka gyorsan nőtt, reggelenként kék és lila virággal boritotta az egész vidéket. A kertet hegyével a földbe dugott kis téglasorral keritették el, amig aztán az árviz ki nem mosta az egészet.

Óh, azok az esők. A tető egy pillanat alatt beázott, aztán, amikor a hegyről kezdtek lefelé zúdulni a gyors kis patakok, a mun-

kásházakban azonnal derékig állt a viz, a nyamvadt kis bútorok mélán úszkáltak a szoba közepén. Disznót és kecskét is tartott mindenki, ez afféle nosztalgia volt a régi falusi élet után. Az állatokat mind egy helyre hajtották ki reggelenként, a maradványukból egész hegyet hordott el az ekszkavátor az új SZTK épitkezésénél.

A háború után bizony sok minden megváltozott. 48-ban már edzőnk is volt. Pálinkás Lajosnak hivták az UFC első edzőjét, sosem fogom őt elfelejteni. Akkor már négy csapattal szerepeltünk a labdarugó bajnokságban, felkerültünk rögtön 48-ban az NB III-ba, egy évvel később meg egyenest az NB II-be. A kézilabdázók 1953-ban egyenest az NB I-be kerültek. Dehát ezt nem tudtuk fenntartani, az ilyesmihez még mindig nagyon kezdők, "vékonypénzüek" voltunk.

1961-ben, Komlós Sándor igazgatóságának idején kezdtük épiteni a pályákat. Elkészült hat öltöző, két fürdő, klubszoba, iroda, nagyon kellemes. 1950-ben a vezetőség az első szóra bekeritette az egész területet. Igaz, hogy Kostyál Géza, a főkönyvelő maga is kézilabdázóként kezdte pályafutását.

Most készülünk megünnepelni fennállásunk ötvenedik évfordulóját. Ki hitte volna?

Eljutottunk a Balzamtól a saját klubházig. Ezt is megértük. Tulajdonképpen nem is volt olyan nagyon nehéz. Közben elszaladt ötven esztendő. Jó lenne a második felét. . . valahogy megismételni.

Óbuda lakosainak száma a következő öt esztendő során megkétszereződik és a hetvenes évek második felére elérheti a kétszázezres szintet. Sok jó ember kis helyen is elfér, igy a közmondás. A valóság azonban, hogy mozgásuk a forrásnak induló viz molekuláinak mozgására emlékeztet. Minél sürübben vagyunk annál hevesebben buzgunk. Az emeletek számával egyenes arányban nő a mozgás igénye.

Urbanizálódás, a technikai kultúra fokozódása. . . a gép közbeszól, kiveszi az ember kezéből a szerszámot, lába alól a lépcsőt, a televizió párnákat dug a dereka alá. Végül csak ülni kell és nézni. . . ez lesz a pihenés. Vagy ülni és gondolkozni. . . ez lesz a munka. A technika órákat és napokat hámoz le a munkaidőből. Időtöltésről kell gondoskodni, amely tartalmat ad az üres perceknek, mozgásról, amely lefaragja a csipőtáj felesleges kilóit.

A kényelmes élet is rejt szakmai veszélyeket. Elhizás, tunyaság, renyheség, szivelégtelenség. . . mit ér a kényelmes élet, ha csak rövid ideig tart?

Óbuda sportjának lépést kell tartania a város fejlődésével.

- Érzésem szerint nem elég, ha csak lépést tart vele - mondja az elnöknő. Hiszen ezalatt a sport önmagában is fejlődik. Ha helyesen értékelem az áramlatokat, a mindennapos testmozgás igénye addig tudati tényezővé, szükségletté válik.

A krónikás eltöltött néhány évtizedet a sportban és a sport peremén. Tisztában van vele, hogy ez azért még odébb van egy kicsit. Az emeleteket felhúzni keservesen kemény feladat, de mégis százszorta könnyebb, mint megmozgatni, napi rendszeres testedzésre birni a kényelmes

embert. Az igényt fel kell kelteni, aztán lehetőségeket kell teremteni a kielégitésükre.

- Forditva is elképzelhető - mondja az elnöknő. - A szép létesitmények önmaguktól is mozgásra csábitanak. Az ember meglát egy tágas zöld rétet, önkéntelenül is kedve támad, hogy végigfusson rajta.

Vonzó és nagyon emberséges nézet. Vajon hogyan mutatkozik mindez a nagyvárosi Óbuda körvonalaiban?

- Szép terveket mutathatok. A tervezési munkákat Mező Lajos, a fővárosi épitési és városrendezési osztály vezető mérnöke irányitotta. Diplomamunkája volt Óbuda rekonstrukciója, érthető hát ha kétszeresen is szivügyének érzi. Mondom, a tervek szépek, de talán a legszebb bennük, hogy egyikük-másikuk már meg is valósult. Végre elkészült a Hévizi úti sporttelep újjáépitése. A pálya gyönyörü, NB I-es igényeket is kielégit. Különös dolog ez, előbb van NB I-es sporttelepünk, mint NB I-es csapatunk. Én azonban hiszek abban, hogy itt is meghozza majd az egyik a másikat. A rekonstrukció első hullámában elkészül még a Raktár utcai új iskola nagyméretü tornacsarnoka. Itt akár nemzetközi kézilabdamérkőzéseket is rendezhetünk majd.

Itt álljunk meg egy pillanatra.

A tervezők csodálatos kis sportkombinátot álmodtak a Raktár utca Kerék utca sarkán épülő 24 tantermes iskolába. Futópálya, sportpálya, 32x24-es tornacsarnok. A FŐBER kivitelezői még rátettek 4 métert a saját jószántukból. A vállalat 6-méteres elemekkel dolgozik, a terem hossza lehet tehát 30 méter is, meg 36 méter is. Hát akkor már miért ne a szebbet, az elegánsabbat választuk?

És ezen a ponton kezdtek sziszegni, majd könyörögni a TST illetékesei:

- Jó emberek, csapjatok hozzá még egy elemet. Legyen az a tornacsarnok 42 méter hosszú. Igy nemzetközi mérkőzéseket is játszhatunk benne, világraszóló kézilabdatornákat rendezhetünk. A Játékcsarnok kivételével egész Pesten nincs ilyen méretü terem. Óriási szüksége lenne rá az egész magyar sportnak.

A tervezők és a kivitelezők áldásukat adták az elképzelésre.Technikailag semmi akadálya. Csak hát ily módon emelkedik a költségvetés, egy milliót elő kéne teremteni az ügyhöz.

A TS elnöke esküszik, hogy előteremtik. A rekonstrukció milliárdos nagyságrendü költségtényezői mellett egyetlen milliócska csekélységnek tünik.

Csekélység is.

Ha van.

Dehát itt ég és föld különbséget jelenthet. Szerzünk egy milliót, közönséges iskolai tornaterem lesz a vége. Könnyü felfogni: itt egyetlen millióért lehet világklasszis játékcsarnokhoz jutni. Szögezzük le: mulatságosan olcsó. Soha még ilyen jutányos árat.

Bizonyosra vesszük, hogy előteremtik azt a milliót. Aligha türnék el, hogy nemzedékek mutogassanak rájuk: hüha, az ősök itt óriási lehetőséget szalasztottak el. A vita eldőlt: a Fővárosi Tanács illetékesei igéretet tettek a tornaterem 42 méteres meghosszabbitására, vállalva az ezzel járó költség-különbözetet. Ezzel az összes Bp. kerületek közül Óbudának lesz először iskolai sportcsarnoka.

De nézzük tovább a terveket. Van miben lapozgatni. Vékony tussvonalakkal, mérnöki je-

lekkel költeményeket irtak az áttetsző hártyapapirra.

- A kisérleti lakótelepen hamarosan felépül majd az Ifjúság Háza. Ezzel kapcsolatban, a lehetőséghez képest egy kis fedett uszodáról is álmodozunk.

Fedett uszoda Óbudán. Ha Komjádi Béla megérhette volna. Komi bácsi foggal-körömmel harcolt a szigeti Sportuszoda megvalósitásáért. Tulajdonképpen az életét áldozta érte. Most viszont Óbuda épit sajátmagának egyet.

Sőt.

Kettőt.

A Martos Flóra gimnázium új létesitménye ugyanis valóságos kis iskolaváros lesz a Szépvölgyi út és a Nagyszombat utca, a Bécsi út és a Lajos utca között. Fedett csarnok, sportpálya, fedettuszoda. Európai szintü nagyegylet épülhet ilyen iskolára. De ez valamivel távolabbi muzsika. Az Ifjúság Házának alagsorában épülő kis viziparadicsom azonban máris közeli, kézzel tapintható valóság.

- A Fővárosi Tanács - mondja Kuzbel Ferenc - hat kis tanmedencét adományoz a város kerületeinek. Ebből egyet mi kapunk. Az a tervünk, hogy a kisméretü tanmedencét saját erőnkből 25 méteres fedettuszodává bővitjük. Körös-körül iskolák állnak, lesz majd látogatója amennyi csak befelér. Túl az ügy egészségügyi vonatkozásain, ennyivel régóta tartozunk már az óbudai úszósport hagyományainak.

Talán a beszélgetés eddigi menetéből is kiderült, hogy a Tanács és a TS - külön kis varázslat - nagyon is egy nyelvet beszél.

- Azt hiszem egyikünknek sem lehet panasza - mondja Horváth Károlyné. Társak vagyunk

és nem ellenfelek, hiszen mindannyian egy hajóban ülünk. A sport az egyetemes kultúra fontos része, szükségszerüen mind nagyobb szerepet tölt be a modern ember életében. Nemrégiben vizsgálatot tartottak nálunk, a Tanács és a TS kapcsolatát vizsgálták. Példamutatónak találták ezt a kapcsolatot. A Tanács sok segitséget kap a sportosoktól. Évről-évre továbbképzőket rendeznek Sóstón a kerület sportvezetői részére, teljes lendülettel támogatják a kezdeményezéseinket. Viszonzásul mi is minden módon igyekszünk segiteni. Létesitménnyel, tervezéssel, felszereléssel. Azt hiszem eddig még minden reális kérést teljesitettünk.

Visszatérünk a létesitményekhez. Ez országos viszonylatban is égető probléma. Elég talán egyetlen példára hivatkozni: a világhirü magyar sportban a tehetségkutatás még mindig a "véletlen kiválasztódás" módszerével folyik. Túróczy Judit Zuglóban született. Három éves volt, amikor a BVSC Szőnyi úti uszodája felépült. Túróczy Judit világklasszis úszóvá fejlődött, mert ott lakott az uszoda szomszédságában. Ha történetesen a Józsefvárosban születik, ahol több kilométeres körzetben nem található pocsolyányinál nagyobb vizfelület, nyilvánvaló, hogy sosem gondol az úszósportra, a magyar sport szegényebb egy világklasszissal. Keserves dolog arra gondolni, hány hasonló tehetség vész el ilyen módon. Az utóbbi években viszont óriási módon megnövekedett a sportlétesitmények épitésének üteme. A legtöbb vidéki város minden igényt kielégitő uszodákat, pályákat épit - helyi kezdeményezésre.

- Ilyen kezdeményezésben nálunk sincs hiány - mondja az elnöknő. - Az üzemek is észre-

veszik a sport jelentőségét. Felépült a Fonógép szép komplekszuma, a Mérőmüszerek Gyára is nagyszerü pályákat, öltözőket épitett. Mi az ilyen kezdeményezéseket mindig a legnagyobb örömmel bátoritjuk és támogatjuk, hiszen a sport nemcsak az üzem érdeke.

Egyetlen bőkkenő: az eddig felsorolt létesitmények mind üzemekhez, iskolához kapcsolódnak. A szabadidő megnövekedésével viszont mind kevesebbet tartózkodunk majd a mühelyek, gyárak falai között. Előbb-utóbb fellép majd a "falakon kivül" végzett testmozgás igénye.

- Ezzel is számoltunk. A lakótelepek között több kis pályát épitünk. Például a Miklós téri autóbusz pályaudvar helyén, a Raktár utcától a Kórház utcáig. Itt is lesz majd iskola, általában minden létesitményünket iskolák közelében épitjük, hiszen a legifjabb generáció sporthoz szoktatása elsőrendü szivügy. De ezek a létesitmények nem az iskola falain belül épülnek. A diákok mellett a civil lakosság is teljes jogú tulajdonos lesz, kedve szerint használhatja ezeket a pályákat. A füre lépni szabad, sőt ajánlatos.

Felmerül a szigetek rekonstruálásának terve. A Margitsziget a pihenés, üdülés csendes paradicsomává válik, a Hajógyári szigetre viszont afféle óriási sportligetet terveznek.

- A Hajógyári sziget ugyan itt van a tőszomszédságunkban, sajnos azonban mégsem tartozik a kerülethez. Pedig ezen a gyönyörü területen egész nagy sportot tudnánk kialakitani. Pillanatnyilag azonban még csak egy árva kis sportkör müködik a szigeten és ez legalább is bosszantó dolog. Egy háromezres üzem sport-

kör nélkül. . . nos, ez egy kissé anakronisztikusan hangzik. Még szerencse, hogy hamarosan mégiscsak változtatunk rajta. A XIII. kerülettel együtt felépitjük itt a gyerekek nagy nyári napközi táborát. Ebben a kérdésben azért lesz még egy kis párbajunk a fővárosiakkal. Ők a sivárabb pesti szegélyt szánnák erre a célra, mi az erdős-ligetes budai sávot szeretnénk megkaparintani. Erősen számitunk a szigetre. A Római partnak amúgy is csak a gondja a miénk, Óbuda sportja ugyanis csaknem teljesen kiszorult erről a területről. A rekonstrukció harmadik ütemében sor kerül majd az óriási méretü békásmegyeri lakótelep felépitésére és a hegyvidéki terület rendezésére is. Ezer alkalom, ezer lehetőség újszerü,minden izében modern sportélet megteremtésére. Siterület . . . turista utak . . . Ugy gondolom ezt a gyönyörü, változatos terepet minden nagyobb nehézség nélkül egy NDK-tipusú "Lauf dich gesund"-mozgalom otthonává tehetnénk.

Itt újra meg kell állni néhány pillanatra. Fuss az egészségedért. A "kocogó"-mozgalom, mint az erő és egészség megőrzésének, az életkor meghosszabbitásának eszköze világszerte csatát nyert. Az Egyesült Államokban tiz esztendeje megszokott kép, hogy a reggeli szürkületben egész családok kocognak melegitőre vetkőzve a háztömbök körül. Az NDK-ban a mozgalom három éve alatt csaknem félmillió hivőt sikerült az egészségügyi könnyü futás zászlaja alá toborozni. A mozgalom fővédnöke Albert Vollenberg professzor, világhirü kardiológus, a tudományos akadémia tagja.

- Magam is rendszeresen futkározom - mondta. - Nyáron minden nap, de télen is legalább hetenként kétszer. Erdei terepet választottam,

megszokott távomat 3o-4o perc alatt kocogom végig. A legjobb tapasztalatokra tettem szert. Frissnek, fiatalnak érzem magam. A szellemi munka fáradtságát valósággal elmossa a futás.

A "Lauf dich gesund"-mozgalom vezérkari főnöke Edelfried Buggel professzor:

- Az iparilag fejlett országokban a szív- és keringési rendszer megbetegedéseinek állandó növekedése tapasztalható. Az UNESCO világméretü vizsgálatai kideritették, hogy a haláleseteknek ötven százaléka ilyenfajta károsodásokra vezethető vissza. Ennek oka a szervezet hiányos, vagy egyoldalú megterhelése. A könnyü iramú tartós futások elsőrendüen alkalmasak ezeknek az aránytalanságoknak a kiegyenlitésére.

Nincs orvosi adat arra, hogy a rendszeres futás csökkentené a szivroham veszélyét. Az viszont bizonyitott tény, hogy - segit túlélni.

Hallerstein és Gottheimer professzor adatai szerint a szivrohamok áldozatainak tizennégy százaléka még a kórházba szállitás előtt meghal, további tizenkilenc százalék nem éli túl az első négy hetet. A túlélők 2o-25 százaléka öt éven belül újabb roham következtében hal meg.

És itt válik a sportszerü edzés terápiává.

Viktor Gottheimer professzor betegeit az első roham után óvatos, fokozatos edzésre fogja. Bizonyos idő elteltével napi tiz kilométer könnyü lefutásáig is felviszik. Ezek között a lábadozók között az ötödére csökkent a halálozási arányszám.

Az ügy tehát - a szó szoros értelmében - életbevágó.

A magunk részéről egy pillanatig sem csodálkozunk azon, hogy a "kocogó"-mozgalom adatai

Magyarországon elsőnek a III. kerületi TS vezetőit ösztönözték tettekre.

- Az SZTK-val együtt szeretnénk belevágni - mondja Kuzbel Ferenc. - Ők rendelkezésünkre bocsátják az érintett betegek listáját, mi pedig igyekszünk majd őket megnyerni az egészségügyi futás gondolatának. A Schmidt-kastély körül csodálatosan szép, változatos terep kínálkozik erre a célra, a Bányászati Kutató Intézet telepén öltöző- és fürdőlehetőséghez is juthatunk. A mozgás adagját, tempóját természetesen az orvosok szabják majd meg, az egyéni szükségletek szerint. Ők végzik az állandó ellenőrzést is.

A terv több mint nagyszerű. Oscar-díjas elképzelés, amelyet nem lehet elég gyorsan valóra váltani.

De talán még a felénél sem tartunk. Jól esik lapozgatni a tervek kötetében.

- A csillaghegyi strandot most téliesitik - folytatja az elnökasszony. - Giltner Andor, a Fővárosi Tanács Közmüigazgatóságának vezetője lehetőséget lát arra, hogy ezt a hegyoldalba épült, gyönyörü területet olyasfajta sportközponttá épitsük ki, mint amilyen például a tatai kombinát. Persze ehhez a Fürdőigazgatóság támogatása is szükséges.

Óbuda tehát ismét a vizek városává fejlődhet. A beszélgetés során felbukkan egy újabb hipermodern fogalom. Uszóovoda.

Mit rejt magában ez a fogalom?

Körülbelül mindent.

Az úszás az utóbbi évtized során a gyermekek sportágává vált. Minthogy a mozgás a súlytalanság állapotában történik, az úszás 4-5 esztendős korban elkezdhető. Előbb, mint bármely más sportág. Eltekintve a minőségi

sport céljaitól, valóban létfontosságú, hogy minden kisgyermek megtanuljon úszni. A nyári hónapok baleseti statisztikája, ez a tragikus olvasmány valósággal kötelezővé teszi a kisgyermekek úszásoktatását.

Az NDK általános iskoláinak első három osztályában minden gyermeknek kötelező megtanulnia úszni. Heti három edzés szerepel a rendes délelőtti oktatás órarendjében, az iskolák uszodával és edzővel rendelkeznek. A harmadik osztály végén kiválasztják a tehetséges úszókat, ezek az egyesületek keretében folytatják edzésüket. És aki semmiféle úszótehetséget nem árul el? Nos, három esztendős vizimunka során az is megerősödött, erős, gyors, állóképes gyermekké vált, remek "nyersanyaggá" bármely másik sportág számára, amelyet amúgy sem kezdhetne el kilencéves kora előtt.

Az úszóovodák rendszerével mindezt még fokozni, javitani lehetne. Az üzemi óvodákból meghatározott időben üzemi busz szállitaná az uszodába a gyermekeket egy-másfélórás örömteli foglalkozásra. Az úszósport hatalmas méretekben profitálhatna ebből a módszerből s még az óvónénik is örülnének, hogy lélekzetnyi szünethez jutnak.

A szörnyü baleseti statisztika, a fulladásos halál aratása pedig végképpen eltünne a lapok hasábjairól.

- Gondoltunk erre - mondja Kuzbel Ferenc - Minden lehetőség rendelkezésünkre áll. Ahogy egy uszoda felépül, abban a pillanatban indulhat ez a munka is.

A tervek gyönyörüek. A felépülő létesitmények alkalmasnak tünnek arra, hogy a megnövekedett lakosság sportigényeit kielégitsék.

De hát - visszakanyarodunk a beszélgetés elejére - a létesitmény önmagában talán mégsem elég csábitó. Talán érdemes lenne arra is gondolni, hogyan lehet ezeket az igényeket felkelteni?

- Nem vagyok bizonyos abban - mondja az elnöknő - hogy ez kizárólag a kerületi tanács feladata lenne. A sportszervek majd megtalálják a módját. Egyébként sem hiszem, hogy az értelmes, modern embert túlságosan soká kellene csábitgatni, ösztökélni a sportra. Rájön magától is, hogy ez szükséges és szép dolog. És nálunk mindent megtalál egy tenyérnyi területen. Az erdős hegyek kiadós sétára, túrázásra csábitanak, küszöbünk előtt a Duna, lehet evezni, fürödni, horgászni s a magam részéről továbbra is hiszek a kedves kispályák varázserejében . . .

Tulajdonképpen joggal.

Mert felhőkarcoló ide, üzletház oda, Óbudán sosem hal ki a grundromantika. Ha a tizenkétemeletes toronyház rátelepszik a békés és boldog focigödrökre, majd odébb megyünk egy réttel.

Épitsünk grundot.

Az MTS III. kerületi tanácsa pirossalakos luxusgrundról álmodott. A grund megszületett, ott piroslik a TS mögött.

Megszületett?

A szó sok mindent takar. Két éve a pálya helyén még a kerület szemétdombja éktelenkedett. Aztán összefogás, mindenki beszállt, már ahogy mifelénk szokás. Pártbizottság, tanács, üzemek. Százak jöttek, virradattól sötétedésig foly a melegcsákány és melegtalicska mozgalom.

Aztán egyszerre csak felvirágozták a ház tetejét, kezdődött valami. Egyre másra alakultak a csapatok. Utcák csapatai, házak csapatai, terek csapatai. Sőt, üzemek és társadalmi szervek csapatai. A pálya mindenkié. Aki szereti a focit és tudja mi a sportszerüség, szivesen látott vendég Óbuda mügrundján. Az idegen sem idegen, a bajnokságban ott cikáztak a Láng Gépgyár szent megszállottjai is.

Bajnokság? Bajnokságok! Bajnokságok és kupák!

Szervezett labdarugás folyik a tenyérnyi piros salakon, 1969-ben többszáz csapat kergette a bőrt s a nagy ringlispilt nem is akárki szervezi: Bruck Gyula a III. ker. MTS labdarugószövetség elnöke, szivvel - lélekkel.

- A különféle bajnokságok szüneteiben hét különféle kupa sorsa dőlt el. Öregfiúk, családapák, szeniorok, mindenki. . . De a legkedvesebb, a lényeg a grundkorosztály.

A kerület ördögfiókái két korosztályban kergették a lasztit. Külön a 8-12, külön a 12-14 évesek. A szülők meg a partvonal mellett kurjongattak. Szurkolók grundfocin? Ez is óbudai újitás. Átlag 100-150 fő óbudai non-stop grundszurkoló állta körül a kispályát, volt olyan mérkőzés, ahol be kellett zárni a kapukat, mert többen már nem fértek a pályára.

Táblás ház egy bajnoki mérkőzésen!

Ezt csináld utána NB I, ezt utánozd Népstadion!

A grundbajnokság záróünnepségén a Hazafias Népfront 50 srácot látott vendégül. Kakaós-kuglófos grundbanketten. A dijakat Polareczki László, a Népfront titkára osztotta szét. A srácok régi ismerősként üdvözölték, jé, a Laci bácsi. Persze, hiszen Laci bácsi maga is

alapitó tag volt a szupergrundon, hétről-hétre maga is ott rugta a labdát.

Hát miért ne rugta volna?

Hiszen alig múlt 56 éves.

A jövő?

Kuzbel Ferenc legyint:

- Csak győzzük. Képzeljék, már női csapatok is jelentkeztek.

És?

- Miért ne játszhatnának? Nálunk mindenki játszhat!

- Azért van egy fájdalmunk - mondja az elnöknő. - Régi fájdalom. Az elmúlt évtizedek során valahogy beleuntunk a "televény", az "őstalaj" szerepkörébe. Rengeteg kimagasló képességü sportember nőtt fel Óbudán, aztán szinte kivétel nélkül eltávoztak, másutt váltak klasszissá. A párt-, a tanácsi, az üzemi és a sportszervek összefogásával bizonyára megfelelő feltételeket teremthetünk arra, hogy a jövőben itthon tartsuk tehetségeinket. A kétszeres lélekszám ellenére családias, otthonos lakóhelyet akarunk teremteni mindenkinek Óbudán. Ehhez pedig az is hozzátartozik, hogy az ember vasárnaponként esetleg egy jót szurkolhasson - saját fiainak.

Annyi bizonyos, hogy a tervek megvalósulnak. Ez az új Óbuda egyik lényeges ismérve. Félkezünkkel megrajzoljuk, a másikkal felépitjük. Kétségtelen, mindez afféle hurráoptimizmusnak tünnék, ha nem lenne mögötte egész csomó igazoló példa.

Ezeket Szebenyi Jenővel kell megvitatni. Először is le kell szögezni, hogy alig van Budapesten olyan kerület, amelyben olyan jó együttmüködés van a ker. Pártbizottság, Tanács, tömegszervezetek, üzemek, intézmények

és az MTS. III.ker.tanácsa közt. Ez sikeres munkánk alapja. Összefogással sok mindent meg lehet valósitani, még a lehetetlent is.

Igaz, ez sok munkát, sok vitát okoz - de megéri. Meg kell győzni az üzemek - intézmények vezetőit a sport támogatásáról - nem mintha nem szeretnék a sportot, sőt . . . de ők mégis csak üzemi - intézményi vezetők. Segitségük elsősorban a sportfeltételek megteremtésében, új sportlétesitmények épitésében, a régiek újjáépitésében, karbantartásában mutatkozik meg.

Az elmúlt 5 évben sportügyben rengeteg minden épült Óbudán. 14 millió forintot forditottunk új sporttelepek épitésére és régiek felújitására. Ebből 11 millió 2oo ezer forintot saját kerületi erőből biztositottunk és 2 millió 8oo ezer forintot a felsőbb sportszervektől kaptunk.

Nézzük csak. . .

- Felépült a Bányászati Kutató Intézet SE tenisztelepe. Két kézilabdapálya, három röplabdapálya, csekély tizenegy teniszpálya, egy körül lelátós "centre-court", tisztára olyan, mint Wimbledonban, csak sokkal szebb, mert hogy jön, a Wimbledon panorámája a Bányászati Kutató Intézet pályáihoz? Az ember kelet felé fordul s ott van mélyen a lábai alatt egész Budapest.

- Az úgy volt, hogy jó tiz éve új talajgépeket próbált ki az intézet. A gépeket sokféleképpen ki lehet próbálni, hát miért ne próbálnánk ki úgy, hogy valami maradandó hasznot is hajtson ez a próba? Platót vágtak a hegyoldalba, elegyengették a területet. Jó próba volt, az ország legszebb teniszpályája épül-

hetett a helyén. Később aztán felvonulási épület kellett valamelyik üzembővitéshez. Hát miért ne lehetne azokat a felvonulási épületeket úgy felhúzni, hogy később öltözőnek is felhasználhassuk?

Itt edz és versenyez a NIM NB I-es röplabdacsapata. A sporttelep alatt épül a felsőipari technikum. A TS vezetői már törik a fejüket, hogyan lehetne a diákoknak is sportolási alkalmat teremteni a hegyen.

Aztán ott van a Fonógép SE új pályája. Két éve még a téglagyári törmelék lerakodóhelye, most meg szemet gyönyörködtető sporttelep áll.

A pálya áll, most kaptak félmilliót öltöző épitésére.

Csillaghegyen felépült az új edzőpálya, a nagypályát füvesitették, kész a keritás , a két kézilabdapálya. Itt edz az Ady Endre TSZ Bp. I. oszt. csapata. meg a Dósai utcai általános kisdiákjai is örökké itt hancúroznak, mert sok jó sportember kis helyen is elfér.

Felépült a Gázgyár edzőpályája. Nem volt könnyü dobás. A Házgyár bejelentette, hogy nincs szüksége a Záhony utca, Szentendrei út sarkán fekvő területre. A Gázgyár jelentkezett, felépitette az edzőpályát.

Elkészült a Goldberger klubháza. Egy ékszeres doboz, egy kacsalábon forgó vár. A kerthelyiség körül két teljes évig állt a harc. Be akarták tiltani, mert kiderült, hogy a kút, amely a vizmüveké - fertőzött. A gyár beszállt, átadta saját kútját, ezzel megoldódott a kérdés.

lo éve felépült a sóstói úttörőtábor is. Évről-évre itt tartják az óbudai sportvezetők továbbképző tanfolyamait.

Felépült az apátkuti völgyben Visegrádon az Ágnes-forrás közvetlen közelében a TS turistatelepe. A 3oo négyszögöles területet már bekeritették, egy háromszobás faház már áll. Nemsokára felépitik a következőt, a második faházat is.

- Igy próbálunk szerényen dolgozni.- Ha az ember igazán akar valamit csinálni, mindig megtalálhatja a módját. Mindent megragadunk, de a mi ügyeskedésünk persze nem sokat érne a Pártbizottság és a Tanács támogatása nélkül. Persze, amit eddig csináltunk, azt csak skálázásnak, edzésnek tekintjük. A rekonstrukció során 18.ooo új lakás épül Óbudán. Lassanként valamennyi lakónkat kulturált, változatos, igényes sportolási lehetőséghez akarjuk juttatni.

Észnél légy hát, vándor!

Ne csodálkozz, ha megállsz a Bányászati Kutató Intézet lelátójának tetején és gyöngyházszinü párákba burkolózva egész Budapest a lábaid előtt hever. Eszedbe ne jusson álmélkodni,ha hátradőlsz a Goli-klubház kényelmes karosszékében s andalodva hallgatod mit mesél orrod előtt a nagy Duna.

Eszedbe ne jusson!

Mindez csak skálázás.

Ujjgyakorlat.

KERÜLETI KÖZÉPISKOLÁK TAVASZI EVADNYITÓ FUTÓVERSENYE

GRUNDBAJNOKSÁG 1969. ÓBUDA.

A JÖVŐ UTÁNPÓTLÁSA

UJ LETESITMENY ÁTADÁS ELŐTT 1969-BEN.

III. KER. UTCÁK BAJNOKSÁGÁNAK MECIŐJE.

GOLDBERGER - BP. SPARTAKUS KÉZILABDAMÉRKŐZÉS

BÜNTETŐDOBÁS. NB I KÉZILABDAMÉRKŐZÉSEN.

KÉZILABDA BALETT

III.KER.TTVE - SÁRISÁP LABDARUGÓ MÉRKŐZÉS

HARC A LABDÁÉRT

HARC A BAJNOKI PONTOKÉRT

PILLANATKÉP A III.TTVE - BEAC BAJNOKI MÉRKŐZÉSRŐL

TÖMEGSPORT

HEVIZI UTI SPORTTELEP HELYZETE A 60-as ÉVEK ELEJÉN

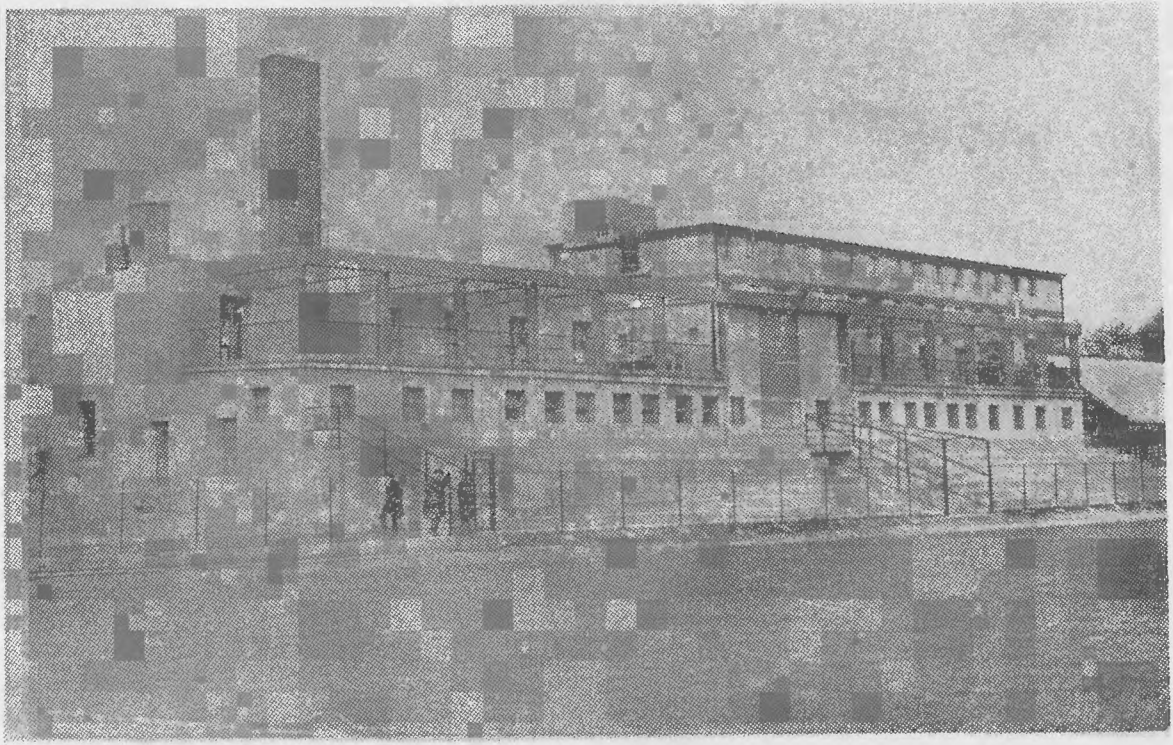

HÉVIZI UTI SPORTTELEP UJ ÖLTÖZŐJE ÉS LELÁTOJA.

VERSENY UTÁN

ALBERT ÉS SZEPESI ÉLMÉNYBESZÁMOLÓJA ÓBUDÁN